

32003R1702

L 243/6

EUROOPA LIIDU TEATAJA

27.9.2003

**KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 1702/2003,****24. september 2003,****millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnoaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1592/2002, mis käsitleb tsiviilennunduse valdkonna ühiseeskirju ning Euroopa Lennundusohutusametite loomist<sup>(1)</sup> (edaspidi "algmäärus"), nagu seda on muudetud määrusega (EÜ) nr 1701/2003,<sup>(2)</sup> eriti selle artikli 5 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Algmäärusega kehtestatakse ühised olulised nõuded tsiviilennundusohutuse ja keskkonnakaitse ühtse kõrge taseme tagamiseks; selles nõutakse, et komisjon võtaks ühetaolise kohaldamise tagamiseks vastu vajalikud rakenduseeskirjad; määrusega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet (edaspidi "amet"), mis peab aitama komisjonil kõnealuseid rakenduseeskirju edasi arendada.
- (2) Olemasolevad lennukõlblikkust käsitlevad lennundusnõuded, mis on loetletud nõukogu määruse (EMÜ) nr 3922/91,<sup>(3)</sup> viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 2871/2000,<sup>(4)</sup> II lisas, tunnistatakse alates 28. septembrist 2003 kehtetuks.
- (3) Tuleb vastu võtta ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused, et tagada algmääruse kohaldamisalasse kuuluvate lennundustoodete ning nende osade ja seadmete lennukõlblikkus ja keskkonnanõuetele vastavus; selliste nõuete ja menetlustega tuleks täpsustada asjakohaste sertifikaatide väljaandmise, jätkamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimused.
- (4) Toodete, osade ja seadmete tootmise ja hooldamisega seotud organisatsioonid peaksid vastama teatavatele tehnilistele nõuetele näitamaks, et neil on võimed ja vahendid

oma kohustuste ja nendega seotud eeliste täitmiseks; komisjon peab vastu võtma meetmed, et täpsustada asjaomaste vastavust tõendavate sertifikaatide väljaandmise, jätkamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimusi.

- (5) Lennukõlblikkust käsitlevate ühiste oluliste nõuete rakendusmeetmete vastuvõtmisel peab komisjon hoolitsema, et need kajastaksid tehnika taset ja häid tavasid, võtaksid arvesse ülemaailmse sõidukite kasutamise kogemusi ning teaduse ja tehnika arengut ja võimaldaksid viivitatama reageerida õnnetuste ja tõsiste intsidentide kindlakstehtud põhjustele.
- (6) Vajadus tagada lennundustoodete ning nende osade ja seadmete ühiste lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse nõuete ühetaoline kohaldamine nõuab, et liikmesriikide pädevad asutused ja vajaduse korral amet järgiksid kõnealustele nõuetele vastavuse hindamisel ühiseid menetlusi; amet peaks nõutava ühetaolise kohaldamise hõlbustamiseks töötama välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali.
- (7) Selleks tuleb võimaldada sujuv üleminek ameti uuele reguleerivale raamistikule ja tagada seejuures üldise ja kõrge ohutustaseme säilimine ühenduse tsiviilennunduses; lennundustööstusele ja liikmesriikide haldusasutustele tuleb anda piisavalt aega uue raamistikuga kohaneamiseks ja enne käesoleva määruse jõustumist väljaantud sertifikaatide kehtivuse jätkumise tunnustamiseks kooskõlas algmääruse artikliga 57.
- (8) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed põhinevad ameti arvamusel,<sup>(5)</sup> mis on esitatud kooskõlas algmääruse artikli 12 lõike 2 punktiga b ja artikli 14 lõikega 1.
- (9) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas algmääruse artikli 54 lõike 3 alusel loodud Euroopa lennundusohutusameti komitee arvamusega,

<sup>(1)</sup> EÜT L 240, 7.9.2002, lk 1.<sup>(2)</sup> ELT L 243, 27.9.2003, lk 5.<sup>(3)</sup> EÜT L 373, 31.12.1991, lk 4.<sup>(4)</sup> EÜT L 333, 29.12.2000, lk 47.<sup>(5)</sup> 1.9.2003.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1*

**Reguleerimisala ja mõisted**

1. Käesoleva määrusega nähakse kooskõlas algmääruse artikli 5 lõikega 4 ja artikli 6 lõikega 3 ette ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused lennundustoodete ning nende osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnohutuse sertifitseerimise kohta ja täpsustatakse järgmist:

- a) tüübisertifikaatide, piiratud tüübisertifikaatide, täiendavate tüübisertifikaatide ja tüübisertifikaatide muudatuste väljaandmine;
- b) lennukõlblikkussertifikaatide, piiratud lennukõlblikkussertifikaatide, lennulubade ning käitamissertifikaatide väljaandmine;
- c) kinnitatud remondiprojektide väljaandmine;
- d) keskkonnakaitse nõuetele vastavuse näitamine;
- e) mürasertifikaatide väljaandmine;
- f) toodete, osade ja seadmete kindlakstegemine;
- g) teatavate osade ja seadmete sertifitseerimine;
- h) projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine;
- i) lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste väljaandmine.

2. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) JAA — "Joint Aviation Authorities" (Ühinenud Lennuametid);
- b) JAR — "Joint Aviation Requirements" (ühtsed lennundusnõuded);
- c) *osa 21* — õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete ning käesoleva määruse lisas loetletud projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõuded ja menetlused;
- d) *osa M* — algmääruse kohaselt vastuvõetud jätkuva lennukõlblikkuse nõuded.

*Artikkel 2*

**Toodete, osade ja seadmete sertifitseerimine**

1. Toodetele, osadele ja seadmetele antakse osas 21 nimetatud sertifikaadid.

2. Erandina lõikest 1 ei kohaldata osa 21Alajagude H ja I sätteid õhusõidukite, sealhulgas nendesse paigaldatud toodete, osade ja seadmete suhtes, mis ei ole registreeritud mõnes liikmesriigis.

3. Toote puhul, millele mõni liikmesriik on andnud tüübisertifikaadi enne 28. septembrit 2003, kohaldatakse järgmisi sätteid.

- a) Sellisel tootel loetakse olevat käesoleva määruse kohaselt väljaantud tüübisertifikaat, kui:
  - i) selle tüübisertifitseerimise aluseks on:
    - toodete puhul, mis on sertifitseeritud nende JAA andmelehel määratletud JAA menetluse kohaselt, JAA tüübisertifitseerimise alusel, või
    - muude toodete puhul projekteerimisriigi tüübisertifikaadi andmelehel määratletud tüübisertifitseerimise alusel, kui projekteerimisriik on:
      - liikmesriik, välja arvatud juhul, kui amet otsustab eelkõige kasutatud lennukõlblikkuse tingimusi ja kasutamise kogemusi arvesse võttes, et selline tüübisertifitseerimise alus ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks algmääruse ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele, või
      - riik, kellega liikmesriik on sõlminud kahepoolse lennukõlblikkust käsitleva või samalaadse kokkuleppe, mille alusel need tooted on sertifitseeritud projekteerimisriigi lennukõlblikkuse tingimuste alusel, välja arvatud juhul, kui amet otsustab, et need lennukõlblikkuse tingimused või kasutamise kogemus või projekteerimisriigi turvasüsteem ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks algmääruse ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele,
      - amet viib läbi kahe eespool nimetatud sätte mõjude esimese hindamise, et esitada komisjonile oma arvamus, sealhulgas võimalikud ettepanekud käesoleva määruse muutmise kohta;
  - ii) keskkonnakaitse nõuete all mõeldakse Chicago konventsiooni lisas 16 sätestatud nõudeid, mida toote suhtes kohaldatakse;
  - iii) kohaldatakse projekteerimisriigi lennukõlblikkust käsitlevaid ettekirjutusi.
- b) Enne 28. septembrit 2003 liikmesriigi registrisse kantud õhusõiduki projekti loetakse käesoleva määruse kohaselt heakskiidetuks, kui:
  - i) selle põhitüüpprojekt on osa punktis a nimetatud tüübisertifikaadist;
  - ii) kõik sellesse põhitüüpprojekti tehtavad muudatused, mis ei kuulu tüübisertifikaadi omaniku vastutusalasse, on kinnitatud; ja
  - iii) järgitakse lennukõlblikkust käsitlevaid ettekirjutusi, mille registreerimisliikmesriik on välja andnud või vastu võtnud enne 28. septembrit 2003, sealhulgas projekteerimisliikmesriigi lennukõlblikkust käsitlevates ettekirjutustes tehtud muudatusi, mille registreerimisliikmesriik on kinnitanud.

- c) Amet määrab tüübisertifikaadi toodetele, mis ei vasta punktile a, enne 28. märtsi 2007.
- d) Amet määrab tüübisertifikaadi muraandmelehe kõikidele toodetele, mis vastavad punktile a, enne 28. märtsi 2007. Kuni selle määramiseni võivad liikmesriigid jätkata mura-sertifikaatide väljaandmist kooskõlas kehtivate siseriiklike õigusaktidega.
4. Toodete puhul, mille tüübisertifitseerimise menetlus toimub JAA või liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003:
- a) kui toodet sertifitseerib mitu liikmesriiki, kasutatakse võrdlusena kõige edenenumas arengujärgus olevat projekti;
- b) osa 21 punkti 21A.15 alapunkte a, b ja c ei kohaldata;
- c) erandina osa 21 punkti 21A.17 alapunktist a kehtestab tüübisertifitseerimise aluse JAA või vajaduse korral liikmesriik sertifikaadi taotlemise kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.20 alapunktide a ja b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.
5. Toodete puhul, millel on siseriiklik tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud muudatuse sertifitseerimismenetlust ei ole liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpetanud:
- a) kui sertifitseerimismenetlust teostab mitu liikmesriiki, kasutatakse võrdlusena kõige edenenumas arengujärgus olevat projekti;
- b) osa 21 punkti 21A.93 ei kohaldata;
- c) kohaldatava tüübisertifitseerimise aluse kehtestab JAA või vajaduse korral liikmesriik muudatuse heakskiitmise taotluse kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.103 alapunktide a2 ja b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.
6. Täiendava tüübisertifikaadi puhul, mille sertifitseerimismenetlust mõni liikmesriik 28. septembril 2003 kohaldatava JAA täiendava tüübisertifitseerimise menetluse alusel teostab, ja toodetes, mille sertifitseerimismenetlust mõni liikmesriik 28. septembril 2003 kehtivate siseriiklike õigusaktide alusel teostab, tehtavate oluliste muudatuste puhul, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik:
- a) kui sertifitseerimismenetlust teostab mitu liikmesriiki, kasutatakse võrdlusena kõige edenenumas arengujärgus olevat projekti;
- b) osa 21 punkti 21A.113 alapunkte a ja b ei kohaldata;
- c) kohaldatava tüübisertifitseerimise aluse kehtestab JAA või vajaduse korral liikmesriik täiendava tüübisertifikaadi või olulise muudatuse kinnitamise taotluse kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.115 alapunkti a täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.
7. Toodete puhul, millel on siseriiklik tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud olulise remondi-projekti sertifitseerimismenetlust ei ole liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpetanud, loetakse osa 21 punkti 21A.433 alapunkti a täitmisel, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.
8. Osade ja seadmete puhul, mille sertifitseerimismenetlust või millele loa andmise menetlust teostab mõni liikmesriik 28. septembril 2003:
- a) kui loa andmise menetlust teostab mitu liikmesriiki, kasutatakse võrdlusena kõige edenenumas arengujärgus olevat projekti;
- b) osa 21 punkti 21A.603 ei kohaldata;
- c) osa 21 punkti 21A.605 kohaselt kohaldatavad andmenõuded kehtestab asjaomane liikmesriik heakskiitmise- või loa saamise taotluse kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.606 alapunkti b täitmisel loetakse, et asjaomase liikmesriigi tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.
9. Liikmesriigi väljaantud lennukõlblikkussertifikaat, mis tõendab lõike 3 kohaselt määratud vastavust tüübisertifikaadile, loetakse käesolevale määrusele vastavaks.
10. Kuni amet teeb lõike 3 punkti c kohaselt otsuse, vastutab nende õhusõidukiliikide eest, millele mõni liikmesriik on andnud lennuloa enne 28. septembrit 2003 ja millele ei saa anda lõikele 3 vastavat tüübisertifikaati, kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt jätkuvalt registreerimisliikmesriik.
11. Kuni 28. märtsini 2007 peavad liikmesriigid tõendama, et õhusõidukid ja asjakohased seonduvad piirangud, millega kompenseeritakse kõrvalekaldumist olulistest nõuetest, võimaldavad õhusõidukitel ohutult põhilendu sooritada. Sellisel juhul sisaldavad lennuload märget kasutuse piiramise kohta selle liikmesriigi õhuruumiga, kelle pädev asutus loa välja annab. Väljaspool seda õhuruumi toimuvate lendude puhul peavad asjaomaste riikide pädevad asutused loa kinnitama.
- Kuni 28. märtsini 2007 vastutab nende õhusõidukite eest, millele liikmesriik andis lennuloa enne 28. septembrit 2003 ilma lennukõlblikkussertifikaadita, kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt jätkuvalt kõnealune registreerimisliikmesriik. Sellised õhusõidukid lendavad üksnes asjaomase liikmesriigi õhuruumis. Väljaspool seda õhuruumi toimuvate lendude puhul peavad asjaomaste riikide pädevad asutused selleks loa andma.

12. Kui osas 21 viidatakse osa M sätete kohaldamisele ja/või täitmisele, kuid osa M ei kehti, kohaldatakse selle asemel asjaomaseid siseriiklikke eeskirju.

13. Liikmesriigi väljaantud ja 28. septembril 2003 kehtinud osade ja seadmete tüübikinnitust loetakse väljaantuks kooskõlas käesoleva määrusega.

14. Täiendava tüübisertifikaadi puhul, mille mõni liikmesriik on välja andnud JAA menetluse või kehtivate siseriiklike menetluste kohaselt, ja selliste muudatuste puhul toodetes, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik ja mille liikmesriik on kehtivate siseriiklike menetluste kohaselt kinnitanud, loetakse täiendav tüübisertifikaat või muudatus väljaantuks kooskõlas käesoleva määrusega, kui täiendav tüübisertifikaat või muudatus kehtib 28. septembril 2003.

### Artikkel 3

#### Projekteerimisorganisatsioonid

1. Toodete, osade ja seadmete projekteerimise või nende muutmise või remontimise eest vastutav organisatsioon peab näitama oma pädevust kooskõlas osaga 21.

2. Erandina lõikest 1 võib organisatsioon, mille peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuuluv riigis, näidata oma pädevust sertifikaadiga, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

- a) kõnealune riik on projekteerimisriik; ja
- b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Projekteerimisorganisatsioonide sertifikaate, mille liikmesriik on andnud või mida ta tunnustab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ja mis kehtivad enne 28. septembrit 2003, loetakse vastavaks käesolevale määrusele. Sellisel juhul ei ületa osa 21 alajaos J nimetatud teise taseme tähelepanekute lõpetamisperioodi ühte aastat, kui kõnealused tähelepanekud on seotud erinevustega eelmisest kehtinud JARst.

4. Tüübisertifikaadi omanik, kellel ei ole 28. septembril 2003 asjakohast kehtivate JAA menetluste kohaselt antud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati, näitab oma pädevust osa 21 punktis 21A.14 sätestatud tingimustel enne 28. septembrit 2005.

5. Organisatsioon, kes taotleb täiendavat tüübisertifikaati, oluliste remonditööde projekti heakskiitmist või abijõuallika projekti heakskiitmist ja kellele liikmesriik ei ole 28. septembril 2003 andnud kehtivate JAA menetluste kohaselt asjakohast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati, näitab oma pädevust kooskõlas osa 21 punktidega 21A.112, 21A.432B või abijõuallika puhul punktiga 21A.602B enne 28. septembrit 2005.

6. Organisatsioonide puhul, mille projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat antakse kohaldatavate JAA menetluste kohaselt liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003:

- 1. osa 21 punkti 21A.234 ei kohaldata;
- 2. osa 21 punkti 21A.245 täitmisel loetakse, et JAA menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

### Artikkel 4

#### Tootjaorganisatsioonid

1. Toodete, osade ja seadmete tootmise eest vastutav organisatsioon peab näitama oma pädevust kooskõlas osaga 21.

2. Erandina lõikest 1 võib tootja, kelle peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuuluv riigis, näidata oma pädevust sertifikaadi abil, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

- a) kõnealune riik on tootjariik; ja
- b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Tootjaorganisatsioonide sertifikaati, mille liikmesriik on andnud või mida ta tunnustab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ja mis kehtib enne 28. septembrit 2003, loetakse vastavaks käesolevale määrusele. Sellisel juhul ei ületa osa 21 alajaos G nimetatud teise taseme tähelepanekute lõpetamisperioodi üht aastat, kui kõnealused tähelepanekud on seotud erinevustega eelmisest kehtinud JARst.

4. Organisatsioon näitab oma käesolevale määrusele vastavat pädevust enne 28. septembrit 2005.

5. Kuni organisatsioon on näidanud oma pädevust vastavalt osa 21 alajagudele F ja G, loetakse nõuetele vastavuse deklaratsioone ja käitamissertifikaate, mille kõnealune organisatsioon on välja andnud kehtivate siseriiklike eeskirjade kohaselt, väljaantuks vastavalt käesolevale määrusele.

6. Organisatsioonide puhul, mille tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse kohaldatavate JAA menetluste kohaselt liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003:

- a) osa 21 punkti 21A.134 ei kohaldata;
- b) osa 21 punkti 21A.145 täitmisel loetakse, et JAA menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanded on teinud amet.

#### *Artikkel 5*

#### **Jõustumine**

1. Käesolev määrus jõustub 28. septembril 2003, välja arvatud osa 21 punkt 21A.804(a)(3), mis jõustub 28. märtsil 2004, ja osa 21 alajagu H, mis jõustub 28. septembril 2004.

2. Erandina osa 21 punktist 21A.159 võivad liikmesriigid kuni 28. septembrini 2005 anda piiratud kehtivusajaga sertifikaate.

3. Erandina osa 21 punktist 21A.181 võivad liikmesriigid kuni 28. septembrini 2008 anda piiratud kehtivusajaga sertifikaate.

4. Kui liikmesriik kohaldab lõiget 2 või 3, teatab ta sellest komisjonile ja ametile.

5. Amet viib õigel ajal läbi hindamise käesoleva määruse sätete mõju kohta sertifikaatide kehtivusajale, et esitada komisjonile oma arvamus, sealhulgas võimalikud ettepanekud käesoleva määruse muutmise kohta.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. september 2003

*Komisjoni nimel*

*asepresident*

Loyola DE PALACIO

## LISA

## OSA 21

Õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine

## Üksikasjalik sisukord

	Lehekülg
21.1 Üldosa	467
<b>JAGU A</b>	467
NÕUDED TAOTLEJATELE NING OMANDATUD ÕIGUSED JA KOHUSTUSED	467
ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED	467
21A.1 Reguleerimisala	467
21A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus	467
21A.3 Rikked, häired ja defektid	467
21A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused	468
21A.4 Projekteerija ja tootja vaheline kooskõlastus	468
ALAJAGU B — TÕÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÕÜBISERTIFIKAADID	468
21A.11 Reguleerimisala	468
21A.13 Kõlblikuskriteeriumid	468
21A.14 Pädevuse näitamine	468
21A.15 Taotlemine	469
21A.16A Lennukõlblikkuse tingimused	469
21A.16B Eritingimused	469
21A.17 Tüübisertifitseerimise alus	470
21A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitsenõuded ja sertifitseerimistingimused	470
21A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused	470
21A.20 Vastavus tüübisertifitseerimise alusele ja keskkonnakaitsese nõuetele	471
21A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine	471
21A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine	471
21A.31 Tüübiprojekt	471
21A.33 Ülevaatused ja katsed	472
21A.35 Katselennud	472
21A.41 Tüübisertifikaat	472
21A.44 Omaniku kohustused	473
21A.47 Ülekandmine	473
21A.51 Kehtimine ja jõushoidmine	473
21A.55 Andmete säilitamine	473
21A.57 Käsiraamatud	473
21A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid	473
(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)	474
ALAJAGU D — MUUDATUSED TÕÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÕÜBISERTIFIKAATIDES	474
21A.90 Reguleerimisala	474
21A.91 Tüübiprojektis tehtavate muudatuste liigitus	474

	Lehekülg	
21A.92	Kõlblikuskriteeriumid . . . . .	474
21A.93	Taotlemine . . . . .	474
21A.95	Väheolulised muudatused . . . . .	474
21A.97	Olulised muudatused . . . . .	474
21A.101	Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitse nõuete määratlemine . . . . .	475
21A.103	Tüübikinnituse andmine . . . . .	475
21A.105	Andmete säilitamine . . . . .	476
21A.107	Jätkuva lennukõlblikuse tagamise juhendid . . . . .	476
21A.109	Kohustused ja EPA-märgistus . . . . .	476
ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID . . . . .		476
21A.111	Reguleerimisala . . . . .	476
21A.112	Kõlblikuskriteeriumid . . . . .	476
21A.112B	Pädevuse näitamine . . . . .	476
21A.113	Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine . . . . .	476
21A.114	Nõuetele vastavuse näitamine . . . . .	477
21A.115	Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine . . . . .	477
21A.116	Ülekandmine . . . . .	477
21A.117	Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb . . . . .	477
21A.118A	Kohustused ja EPA-märgistus . . . . .	477
21A.118B	Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	477
21A.119	Käsiraamatud . . . . .	477
21A.120	Jätkuva lennukõlblikuse tagamise juhendid . . . . .	478
ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL . . . . .		478
21A.121	Reguleerimisala . . . . .	478
21A.122	Sobivuskriteeriumid . . . . .	478
21A.124	Taotlemine . . . . .	478
21A.125	Heakskiidukirja väljaandmine . . . . .	478
21A.125B	Tähelepanekud . . . . .	479
21A.125C	Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	479
21A.126	Tootmise järelevalvesüsteem . . . . .	479
21A.127	Katsed: õhusõidukid . . . . .	480
21A.128	Katsed: mootorid ja propellerid . . . . .	480
21A.129	Tootja kohustused . . . . .	480
21A.130	Nõuetele vastavuse deklaratsioon . . . . .	481
ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT . . . . .		481
21A.131	Reguleerimisala . . . . .	481
21A.133	Sobivuskriteeriumid . . . . .	481
21A.134	Taotlemine . . . . .	481
21A.135	Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine . . . . .	481
21A.139	Kvaliteedisüsteem . . . . .	482
21A.143	Käsiraamat . . . . .	482
21A.145	Nõuded sertifikaadi saamiseks . . . . .	483
21A.147	Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis . . . . .	483
21A.148	Asukoha muudatused . . . . .	483
21A.149	Ülekandmine . . . . .	483
21A.151	Sertifikaadi tingimused . . . . .	484

	Lehekülg
21A.153 Muudatused sertifikaadi tingimustes . . . . .	484
21A.157 Kontrollimised . . . . .	484
21A.158 Tähelepanekud . . . . .	484
21A.159 Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	484
21A.163 Õigused . . . . .	485
21A.165 Omaniku kohustused . . . . .	485
ALAJAGU H — LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID . . . . .	486
21A.171 Reguleerimisala . . . . .	486
21A.172 Kõlblikuskriteeriumid . . . . .	486
21A.173 Liigitus . . . . .	486
21A.174 Taotlemine . . . . .	486
21A.175 Keel . . . . .	487
21A.177 Parandamine või muutmine . . . . .	487
21A.179 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides . . . . .	487
21A.180 Kontrollimine . . . . .	487
21A.181 Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	487
21A.182 Õhusõiduki identifitseerimine . . . . .	488
21A.183 Lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine . . . . .	488
21A.184 Piiratud lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine . . . . .	488
21A.185 Lennulubade väljaandmine . . . . .	488
ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID . . . . .	489
21A.201 Reguleerimisala . . . . .	489
21A.203 Kõlblikuskriteeriumid . . . . .	489
21A.204 Taotlemine . . . . .	489
21A.205 Mürasertifikaatide väljaandmine . . . . .	489
21A.207 Parandamine või muutmine . . . . .	489
21A.209 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides . . . . .	489
21A.210 Kontrollimised . . . . .	489
21A.211 Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	490
ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT . . . . .	490
21A.231 Reguleerimisala . . . . .	490
21A.233 Kõlblikuskriteeriumid . . . . .	490
21A.234 Taotlemine . . . . .	490
21A.235 Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine . . . . .	490
21A.239 Kvaliteedi tagamise süsteem . . . . .	490
21A.243 Andmed . . . . .	491
21A.245 Nõuded sertifikaadi saamiseks . . . . .	491
21A.247 Muudatused kvaliteedi tagamise süsteemis . . . . .	491
21A.249 Ülekandmine . . . . .	491
21A.251 Sertifikaadi väljaandmise tingimused . . . . .	491
21A.253 Muudatused sertifikaadi tingimustes . . . . .	491
21A.257 Kontrollimised . . . . .	492
21A.258 Tähelepanekud . . . . .	492
21A.259 Kehtimine ja jõushoidmine . . . . .	492
21A.263 Õigused . . . . .	492
21A.265 Omaniku kohustused . . . . .	493



	Lehekülg
ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED	493
21A.301 Reguleerimisala	493
21A.303 Vastavus kohaldatavatele nõuetele	493
21A.305 Osade ja seadmete sertifitseerimine	493
21A.307 Osade ja seadmete paigaldamise jaoks käibeleaskmine	493
(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)	494
ALAJAGU M — REMONDITÖÖD	494
21A.431 Reguleerimisala	494
21A.432 Kõlblikuskriteeriumid	494
21A.432B Pädevuse näitamine	494
21A.433 Remondiprojekt	494
21A.435 Remonditööde liigitus	494
21A.437 Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine	495
21A.439 Varuosade tootmine	495
21A.441 Remonditööde tegemine	495
21A.443 Piirangud	495
21A.445 Parandamata kahjustused	495
21A.447 Andmete säilitamine	495
21A.449 Jätkuva lennukõlblikuse tagamise juhendid	496
21A.451 Kohustused ja EPA-märgistus	496
(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)	496
ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD	496
21A.601 Reguleerimisala	496
21A.602A Kõlblikuskriteeriumid	496
21A.602B Pädevuse näitamine	497
21A.603 Taotlemine	497
21A.604 Abijõuallika (APU) ETSO luba	497
21A.605 Nõuded andmetele	497
21A.606 ETSO loa väljaandmine	497
21A.607 ETSO loaga seonduvad õigused	497
21A.608 Konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)	498
21A.609 ETSO lubade omanike kohustused	498
21A.610 Kõrvalekallete heakskiitmine	498
21A.611 Muudatused konstruktsioonis	498
21A.613 Andmete säilitamine	499
21A.615 Ameti korraldatavad kontrollimised	499
21A.619 Kehtimine ja jõushoidmine	499
21A.621 Ülekandmine	499
(ALAJAGU P — EI KOHALDATA)	499
ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE	499
21A.801 Toodete identifitseerimine	499
21A.803 Identimisandmete käsitlemine	500
21A.804 Osade ja seadmete märgistamine	500
21A.805 Kriitiliste osade märgistamine	500
21A.807 ETSO artiklite identifitseerimine	500

	Lehekülg
<b>B JAGU</b> .....	501
MENETLUSED PÄDEVATELE ASUTUSTELE .....	501
ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED .....	501
21B.5 Reguleerimisala .....	501
21B.20 Pädeva asutuse kohustused .....	501
21B.25 Nõuded pädeva asutuse korraldusele .....	501
21B.30 Dokumenteeritud menetlused .....	501
21B.35 Muudatused korralduses ja menetlustes .....	501
21B.40 Vaidluste lahendamine .....	501
21B.45 Aruandmine/kooskõlastamine .....	502
21B.55 Andmete säilitamine .....	502
21B.60 Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused .....	502
ALAJAGU B — TÕÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÕÜBISERTIFIKAADID .....	502
(ALAJAGU C — EI KOHALDATA) .....	502
ALAJAGU D — MUUDATUSED TÕÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÕÜBISERTIFIKAATIDES .....	502
ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÕÜBISERTIFIKAADID .....	502
ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL .....	502
21B.120 Kontrollimine .....	502
21B.130 Heakskiidukirja väljaandmine .....	503
21B.135 Heakskiidukirja säilitamine .....	503
21B.140 Heakskiidukirja muutmine .....	503
21B.143 Tähelepanekutest teatamine .....	503
21B.145 Heakskiidukirja peatamine ja kehtetuks tunnistamine .....	504
21B.150 Andmete säilitamine .....	504
ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT .....	504
21B.220 Kontrollimine .....	504
21B.225 Tähelepanekutest teatamine .....	505
21B.230 Sertifikaadi väljaandmine .....	505
21B.235 Pidev järelevalve .....	505
21B.240 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine .....	505
21B.245 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine .....	505
21B.260 Andmete säilitamine .....	506
ALAJAGU H — LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID .....	506
21B.320 Kontrollimine .....	506
21B.325 Lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine .....	506
21B.330 Lennukõlblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine .....	506
21B.345 Andmete säilitamine .....	507
ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID .....	507
21B.420 Kontrollimine .....	507
21B.425 Mürasertifikaatide väljaandmine .....	507
21B.430 Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine .....	507
21B.445 Andmete säilitamine .....	507
ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT .....	507
ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED .....	507
(ALAJAGU L — EI KOHALDATA) .....	508

	Lehekülg
ALAJAGU M — REMONDITÖÖD .....	508
(ALAJAGU N — EI KOHALDATA) .....	508
ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD .....	508
(ALAJAGU P — EI KOHALDATA) .....	508
ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE .....	508
<i>Liited – EASA VORMID</i> .....	509

## 21.1 Üldosa

Käesolevas osas tähendab pädev asutus:

- a) organisatsioonide puhul, kelle peamine tegevuskoht on liikmesriigis, kõnealuse liikmesriigi määratud asutust või liikmesriigi taotluse korral ametit; või
- b) organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuulvas riigis, ametit.

## JAGU A

### NÕUDED TAOTLEJATELE NING OMANDATUD ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

#### ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED

##### 21A.1 Reguleerimisala

Käesolevas jaos kehtestatakse üldsätted, mis reguleerivad käesoleva jao kohaselt väljaantud või väljaantavate sertifikaatide taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi.

##### 21A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus

Meetmeid ja kohustusi, mida käesoleva jao kohaldamisalasse kuuluva toote, osa või seadme sertifikaadi omanik või taotleja võtma peab, võib tema nimel võtta ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, tingimusel et sertifikaadi omanik või taotleja suudab näidata, et ta on selle isikuga sõlminud kokkuleppe omaniku kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks.

##### 21A.3 Rikked, häired ja defektid

- a) Andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem. Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, Euroopa tehnilistele normatiividele (ETSO) vastava loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanikul on selliste aruannete ja andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem, mis on seotud rikete, häirete, vigade või muude kõrvalekalletega, mis kahjustavad või võivad kahjustada tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, Euroopa tehnilistele normatiividele (ETSO) vastavas loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadme lennukõlblikkuse säilitamist. Kõnealust süsteemi käsitlev teave tehakse kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele käitajatele ja taotluse korral kõikidele seonduvate rakendusmääruste alusel volitatud isikutele.
- b) Aruandmine ametile.
  1. Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik annab ametile aru kõikidest riketest, häiretest, vigadest või muudest kõrvalekalletest, millest ta on teadlik ja mis on seotud tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadmega ja mis on põhjustanud või võib põhjustada ohuolukordi.
  2. Need aruanded koostatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil võimalikult kiiresti ja edastatakse igal juhul hiljemalt 72 tunni jooksul pärast võimaliku ohuolukorra kindlakstegemist, kui seda ei takista erandlikud asjaolud.
- c) Teatatud kõrvalekallete uurimine.
  1. Kui punkti b või punkti 21A.129(f)(2) või 21A.165(f)(2) alusel teatatud kõrvalekalde on põhjustanud projektee- rimis- või tootmisviga, uurib tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik või vajaduse korral tootja puuduse põhjuseid ja teatab ametile uurimistule- mustest ja võimalikest meetmetest, mida ta puuduse kõrvaldamiseks võtab või võtta kavatsseb.
  2. Kui amet leiab, et puuduse kõrvaldamiseks tuleb võtta meetmeid, esitab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifi- kaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vas- tavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik ametile asjassepuutuvad and- med.

### 21A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

- a) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus on ameti väljaantud või vastuvõetud dokument, milles määratakse meetmed, mida rakendada õhusõiduki vastuvõetava ohutustaseme taastamiseks, kui tõendid näitavad, et kõnealuse õhusõiduki ohutustase võib vastasel juhul väheneda.
- b) Amet annab välja lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, kui:
1. amet on teinud kindlaks, et õhusõidukis on ohuolukord, mille on põhjustanud õhusõidukis või sellesse paigaldatud mootoris, propelleris, osas või seadmes olev viga; ja
  2. see olukord võib tõenäoliselt esineda või tekkida mõnes muus õhusõidukis.
- c) Kui amet peab välja andma lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, et kõrvaldada punktis b nimetatud ohuolukord või nõuda ülevaatusel läbiviimist, peab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik:
1. tegema ettepaneku asjakohaste parandusmeetmete või nõutavate vaatluste või mõlema kohta ja esitama nende ettepanekute üksikasjad ametile heakskiitmiseks;
  2. kui amet on alapunktis 1 nimetatud ettepanekud heaks kiitnud, tegema asjaomased kirjeldavad andmed ja kasutusjuhised kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele käitajatele või omanikele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad lennukõlblikkust käsitlevat ettekirjutust täitma.
- d) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:
1. ohuolukorra väljaselgitamine;
  2. asjassepuutuvate õhusõidukite identifitseerimine;
  3. vajalikud meetmed;
  4. vajalike meetmete rakendamise tähtaeg;
  5. jõustumise kuupäev.

### 21A.4 Projekteerija ja tootja vaheline kooskõlastus

Iga tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, kinnitatud tüübiprojekti muudatuse või kinnitatud remondiprojekti omanik teeb koostööd tootjaorganisatsioonidega, et tagada:

- a) punktis 21A.122, 21A.133 või 21A.165(c)(2) nõutav piisav kooskõlastus projekteerija ja tootja vahel ja
- b) toote, osa või seadme jätkuva lennukõlblikkuse asjakohane toetamine.

## ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID

### 21A.11 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse toodete tüübisertifikaatide ja õhusõidukite piiratud tüübisertifikaatide väljaandmise menetlus ja kõnealuste sertifikaatide taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

### 21A.13 Kõlblikkuskriteeriumid

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.14.

### 21A.14 Pädevuse näitamine

- a) Iga tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotlev organisatsioon näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.

- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva lisa täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed, kui toode on mõni järgnevatest:
1. ülirikglennuk või tiiviklennuk, purilennuk või mootorpurilennuk, õhupall või õhulaev; või
  2. väike lennuk, mis vastab kõikidele järgmistele punktidele:
    - i) üks ülelaadeta kolbmootor, mille suurim stardivõimsus (MTO) on kuni 250 hj;
    - ii) tavakonfiguratsioon;
    - iii) tavapärane materjal ja struktuur;
    - iv) lennuk visuaallennureeglite (VFR) alusel väljaspool jäätumistingimusi;
    - v) maksimaalselt 4 istekohta, sealhulgas piloodi istekoht, ja suurim stardimass kuni 1 361 kg;
    - vi) hermetiseerimata kabiin;
    - vii) võimenduseeta juhtimiseadmed;
    - viii) standardvigurlennuk kuni 3 g; või
  3. kolbmootor; või
  4. mootor või propeller, millel on mootorpurilennukite kehtivate lennukõlblikkuse tingimustele vastav tüübisertifikaat; või
  5. fikseeritud või reguleerimispropeller.

#### 21A.15 Taotlemine

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada õhusõiduki kolmevaateline joonis ja esialgsed lähteandmed, sealhulgas kavandatavad kasutusnäitajad ja -piirangud.
- c) Mootori või propelleri tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada mootori või propelleri üldine paigutusjoonis, konstruktsiooniomaduste kirjeldus, kasutusnäitajad ja kavandatavad kasutuspiirangud.

#### 21A.16A Lennukõlblikkuse tingimused

Amet annab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja lennukõlblikkuse tingimused kui standardid, mille abil näidata toodete, osade ja seadmete vastavust algmääruse I lisa olulistele nõuetele. Sellised tingimused peavad olema piisavalt üksikasjalikud ja konkreetsed, et selgitada taotlejatele, mis tingimustel sertifikaadid välja antakse.

#### 21A.16B Eritingimused

- a) Amet näeb tootele ette konkreetsed üksikasjalikud tehnoetsifikaadid ehk eritingimused, kui seonduvad lennukõlblikkuse tingimused ei sisalda toote jaoks piisavaid või asjakohaseid ohutusstandardeid, sest:
1. tootel on uued või ebatavalised konstruktsiooniomadused võrreldes konstrueerimispõhimõtetega, millel kehtivad lennukõlblikkuse tingimused põhinevad; või
  2. toote kavandatav kasutus on ebatavaline; või
  3. muude samalaadsete toodete kasutamisel või samalaadsete konstruktsiooniomadustega toodetega saadud kogemused on näidanud, et võib tekkida ohuolukord.
- b) Eritingimused sisaldavad ohutusstandardeid, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab kehtivate lennukõlblikkuse tingimuste kohaselt kehtestatud tasemele.

**21A.17 Tüübisertifitseerimise alus**

- a) Tüübisertifitseerimise alus, millest tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi väljaandmiseks teatama peab, koosneb:
1. kõnealuse ameti kehtestatud kehtivatest lennukõlblikkuse tingimustest, mis on jõus sertifikaadi taotluse kuupäeval, välja arvatud juhul, kui:
    - i) amet on määratud teisiti; või
    - ii) taotleja soovib või punktide c ja d alusel nõutakse vastavust hiljem jõustuvatele muudatustele.
  2. Kooskõlas punktiga 21A.16B(a) ettenähtud eritingimused.
- b) Suurte lennukite ja suurte tiivikõhusõidukite tüübisertifikaadi taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide taotlused kehtivad kolm aastat, välja arvatud juhul, kui taotleja näitab taotlemise ajal, et toode vajab projekteerimiseks, väljaarendamiseks ja katsetamiseks pikemat aega ja amet on sellega nõus.
- c) Juhul kui punktis b sätestatud ajavahemiku jooksul ei ole tüübisertifikaati välja antud või on selge, et seda välja ei anta, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaadi taotluse ja täita kõiki punkti a sätteid, mida kohaldatakse algse taotluse suhtes; või
  2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita lennukõlblikkuse tingimusi, mis kehtivad taotleja valitud kuupäeval, mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb tüübisertifikaadi väljaandmisele punktis b sätestatud esmase taotluse esitamise tähtajaks.
- d) Kui taotleja soovib täita lennukõlblikkuse tingimustes tehtud muudatust, mis jõustub pärast tüübisertifitseerimise taotluse esitamist, peab ta täitma ka kõiki muid muudatusi, mis ameti arvates kõnealuse muudatusega otseselt seonduvad.

**21A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitsenõuded ja sertifitseerimistingimused**

- a) Õhusõiduki tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad müranõuded on nähtud ette kooskõlas Chicago konventsiooni lisa 16 I kõite II osa peatükiga 1 ja:
1. allahelikiirusega reaktiivlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 2, 3 ja 4;
  2. propellerlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 3, 4, 5, 6 ja 10;
  3. helikopterite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 8 ja 11; ja
  4. ülehelikiirusega lennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükiga 12.
- b) Õhusõiduki ja mootori tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad heitega seotud nõuded on nähtud ette Chicago konventsiooni lisa 16:
1. tahtliku kütuse väljalaske lennul tõkestamise puhul I kõite II osa peatükis; 2;
  2. üksnes allahelikiirusel käitamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 2 ja
  3. üksnes ülehelikiirusel kasutamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 3.
- c) Amet annab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja sertifitseerimistingimused, millega nähakse ette vastuvõetavad vahendid punktis a sätestatud müranõuetele ja punktis b sätestatud heitega seotud nõuetele vastavuse näitamiseks.

**21A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused**

Füüsiline või juriidiline isik, kes teeb ettepaneku tootes muudatuste tegemise kohta, peab taotlema uut tüübisertifikaati, kui amet leiab, et konstruktsioonis, võimsuses, telgsurvejõus või massis tehtav muudatus on nii märkimisväärne, et tuleb läbi viia kohaldatava tüübisertifitseerimise alusele vastavuse täieulatuslik uurimine.

**21A.20 Vastavus tüübisertifitseerimise alusele ja keskkonnakaitse nõuetele**

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotleja peab näitama kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele vastavust ja esitama ametile vahendid, mille abil seda näidati.
- b) Taotleja kinnitab, et ta on näidanud vastavust kõikidele kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- c) Kui taotlejal on asjaomase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta punktis b nimetatud deklaratsiooni kooskõlas alajao J sätetega.

**21A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine**

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale toote tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.14;
- b) esitanud punktis 21A.20(b) nimetatud deklaratsiooni, ja
- c) näidanud, et:
  1. sertifitseerimisele kuuluv toode vastab kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele, mis on määratletud kooskõlas punktidega 21A.17 ja 21A.18;
  2. võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkust käsitlevad sätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme;
  3. ükski näitaja ega omadus ei muuda seda sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariohtlikuks; ja
  4. Tüübisertifikaadi taotleja on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21A.44;
- d) õhusõiduki tüübisertifikaadi puhul on õhusõidukisse paigaldatud mootoril või propelleril või mõlemal käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat.

**21A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine**

- a) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta punkti 21A.21(c) sätetele, on taotlejal õigus ameti väljaantavale piiratud tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta:
  1. vastab ameti kehtestatud asjakohasele tüübisertifitseerimise alusele, tagades õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele;
  2. on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21A.44.
- b) Õhusõidukisse paigaldatud mootori või propelleri või mõlema puhul peab olema:
  1. käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat; või
  2. näidatud vastavus õhusõiduki ohutu lennu tagamiseks vajalikele sertifitseerimistingimustele.

**21A.31 Tüübiprojekt**

- a) Tüübiprojekt koosneb:
  1. joonistest ja spetsifikaatidest ja nende loetelust, mis on vajalikud kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele vastava toote konfiguratsiooni ja konstruktsiooniomaduste määramiseks;
  2. materjale ja menetlusi ning tootmis- ja kokkupanekumeetodeid käsitlevast teabest, mis on vajalik toote nõuetele vastavuse tagamiseks;
  3. heakskiidetud lennukõlblikkuse piiranguid käsitlevast osast, milles on ette nähtud juhendid kohaldatavate lennukõlblikkuse tingimustega määratletud lennukõlblikkuse säilitamiseks, ja
  4. muud andmed, mis on vajalikud selleks, et võimaldada määrata võrdluse kaudu hiljem valmistatud sama tüüpi toodete lennukõlblikkuse, müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside (vajaduse korral) näitajad.
- b) Iga tüübiprojekt peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud.



**21A.33 Ülevaatused ja katsed**

- a) Taotleja peab korraldama kõik vajalikud kontrollimised ja katsed, et näidata vastavust kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Enne punktiga a nõutavate katsete läbiviimist peab taotleja olema kindlaks määranud:
1. katsekeha puhul:
    - i) et materjalid ja menetlused vastavad kavandatava tüübiprojekti spetsifikaatidele;
    - ii) toote osad vastavad kavandatava tüübiprojekti joonistele;
    - iii) tootmisprotsess, konstruktsioon ja montaaž vastavad kavandatava tüübiprojekti määratlustele; ja
  2. katsete ajal kasutatav katseaparatuur ja mõõteseadmed on asjakohased ja nõuetele vastavalt kalibreeritud.
- c) Taotleja lubab ametil teha vajalikke ülevaatusi punkti b täitmise kontrollimiseks.
- d) Taotleja lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha kontrole ja viia läbi või jälgida katselende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21A.20(b) kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust, ja teha kindlaks, et ükski näitaja ega omadus ei muuda toodet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks.
- e) Katsete puhul, mida amet on punkti d kohaselt läbi viinud või jälginud:
1. taotleja esitab ametile punktile d vastavuse deklaratsiooni; ja
  2. tootes, selle osas või seadmes ei või teha katsega seotud muudatusi, mis võiksid mõjutada nõuetele vastavuse deklaratsiooni, ajavahemikus, mis jääb punktile b vastavuse näitamise ja selle ametile kontrollimiseks esitamise vahele.

**21A.35 Katselennud**

- a) Tüübisertifikaadi saamiseks tehtavad katselennud viiakse läbi kooskõlas tingimustega, mille amet on katselendude jaoks täpsustanud.
- b) Taotleja teeb kõik katselennud, mida amet vajalikuks peab:
1. et teha kindlaks vastavus kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele; ja
  2. käesoleva jao kohaselt sertifitseerimisele kuuluvate õhusõidukite, välja arvatud purilennukite, mootorpurilennukite ja kuni 2722kilogrammise suurima stardimassiga lennukite puhul, et teha kindlaks, kas on saadud piisav kinnitus selle kohta, et õhusõiduk, selle osad ja seadmed on usaldusväärsed ja töötavad nõuetekohaselt.
- c) (reserveeritud);
- d) (reserveeritud);
- e) (reserveeritud);
- f) alapunktiga (b)(2) ettenähtud katselennud sisaldavad:
1. õhusõidukite puhul, milles on sellist tüüpi turbomootorid, mida tüübisertifitseeritud õhusõidukites ei ole varem kasutatud, vähemalt 300 tundi tööaega tüübisertifikaadile vastava täiskomplekti mootoritega; ja
  2. kõikide muude õhusõidukite puhul 150 tundi kasutust.

**21A.41 Tüübisertifikaat**

Loetakse, et nii tüübisertifikaat kui ka piiratud tüübisertifikaat hõlmavad tüübiprojekti, kasutuspiiranguid, tüübisertifikaadi lennukõlblikkust ja heidet käsitlevat andmelehte, kohaldatavaid tüübisertifitseerimise aluseid ja keskkonnakaitse nõudeid, millele vastavust amet nõuab, ja muid kohaldatavates sertifitseerimisspetsifikaatides ja keskkonnakaitse nõuetes tootele ettenähtud tingimusi või piiranguid. Õhusõiduki tüübisertifikaat ja piiratud tüübisertifikaat hõlmavad lisaks müra tüübisertifitseerimise andmelehte. Mootori tüübisertifitseerimise andmelehte hõlmab andmeid heidet käsitlevate nõuete täitmise kohta.

**21A.44 Omaniku kohustused**

Iga tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.55, 21A.57 ja 21A.61 ettenähtud kohustused; selleks jätkab ta punktidele 21A.14 vastavate kõlblikkusnõuete täitmist; ja
- b) täpsustab kooskõlas alajaoga Q märgistuse.

**21A.47 Ülekandmine**

Tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati võib üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21A.44 tulenevaid kohustusi ja on näidanud selleks oma suutlikkust täita punkti 21A.14 kriteeriume.

**21A.51 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Tüübisertifikaat või piiratud tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
  1. omanik vastab käesoleva osa nõuetele; ja
  2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui tüübisertifikaadist või piiratud tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

**21A.55 Andmete säilitamine**

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik hoiab asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote kontrolliprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid andmaks vajalikku teavet toote jätkuva lennukõlblikkuse ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele vastavuse tagamiseks.

**21A.57 Käsiraamatud**

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide kohaldatavate tüübisertifitseerimise aluste ja keskkonnakaitse nõuetega nõutavate käsiraamatute originaalid ja annab taotluse korral ametile nende koopiaid.

**21A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhenditest vähemalt ühe komplektse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate tüübisertifitseerimise alustega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutusjuhiseid, ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendit täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutundide/-tsükli arvu.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele toote käitajatele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatusi levitatakse.

(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)

ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES

### 21A.90 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides ja tüübisertifikaatides tehtavate muudatuste heakskiitmise menetlus ja kõnealuste heakskiitude taotlejate ja omanike õigused ja kohustused. Käesolevas alajaos tehtavad viited tüübisertifikaatidele hõlmavad tüübisertifikaate ja piiratud tüübisertifikaate.

### 21A.91 Tüübiprojektis tehtavate muudatuste liigitus

Tüübiprojektis tehtavad muudatused liigitatakse väheolulisteks ja olulisteks. "Väheoluline muudatus" on muudatus, millel ei ole märkimisväärset mõju toote massile, tasakaalule, konstruktsiooni tugevusele, usaldusväärsele, kasutusomadustele, mürale, kütuse väljalaskele lennul, heitgaasidele või muudele toote lennukõlblikkust mõjutavatele näitajatele. Ilma et see piiraks punkti 21A.19 kohaldamist, loetakse käesolevas alajaos kõiki muid muudatusi "olulisteks muudatusteks". Olulised muudatused kiidetakse heaks vastavalt punktile 21A.95 ja väheolulised vastavalt punktile 21A.97 ning märgistatakse asjakohaselt.

### 21A.92 Kõlblikuskriteeriumid

- a) Üksnes tüübisertifikaadi omanik võib taotleda tüübiprojekti olulise muudatuse heakskiitmist vastavalt käesoleva alajaole; kõik teised peavad tüübiprojekti olulist muudatust taotlema vastavalt alajaole E.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik võib taotleda tüübiprojekti väheolulise muudatuse heakskiitmist vastavalt käesolevale alajaole.

### 21A.93 Taotlemine

Tüübiprojekti muudatuse heakskiitmise taotlus tehakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see sisaldab:

- a) muudatuse kirjeldust, milles määratletakse:
  1. kõik tüübiprojekti ja heakskiidetud käsiraamatute osad, mida muudatus mõjutab; ja
  2. sertifitseerimisspetsifikaadid ja keskkonnakaitse nõuded, millele muudatus kooskõlas punktiga 21A.101 vastama peab;
- b) andmeid võimalike uute ülevaatuste kohta, mis peavad näitama muudetud toote vastavust kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitse nõuetele.

### 21A.95 Väheolulised muudatused

Väheolulised muudatused tüübiprojektis liigitab ja kiidab heaks kas:

- a) amet; või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

### 21A.97 Olulised muudatused

- a) Olulise muudatuse kinnitamise taotleja:
  1. esitab ametile põhjendavad andmed ja kirjeldavad andmed, mis tuleb tüübiprojektile lisada;
  2. näitab, et muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitse nõuetele;
  3. kinnitab, et ta on näidanud vastavust kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele, ja esitab ametile andmed, millel kinnitus põhineb; ja
  4. kui taotlejal on asjakohane projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta alapunktis (a)(3) sätestatud deklaratsiooni vastavalt alajao J sätetele;
  5. täidab punkti 21A.33 ja vajaduse korral punkti 21A.35 nõudeid.
- b) Tüübiprojektis tehtava olulise muudatuse heakskiit on piiratud nende konkreetsete tüübiprojekti konfiguratsioonidega, milles muudatus tehakse.

**21A.101 Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitse nõuete määratlemine**

- a) Tüübisertifikaadis tehtava muudatuse taotleja peab näitama, et muudetud toode vastab lennukõlblikkuse tingimustele, mida muudetud toote suhtes kohaldatakse ja mis muudatuse taotlemise kuupäeval kehtivad, ja punktis 21A.18 sätestatud kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Erandina punktist a võib taotleja näidata, et muudetud toode vastab punktis a määratletud lennukõlblikkuse tingimuste ja muude ameti arvates otseselt asjaga seonduvate sertifitseerimistingimuste varasemale muudatusele. Siiski ei või varem muudetud lennukõlblikkuse tingimustele anda eelist nende lennukõlblikkuse tingimuste ees, millele tüübisertifikaadis on viidatud. Taotleja võib näidata vastavust lennukõlblikkuse tingimuste varasemale muudatusele järgmistel juhtudel:
1. Muudatuse puhul, mida amet oluliselt ei pea. Otsustades konkreetse muudatuse olulisuse üle võtab amet arvesse kõiki eelnevaid asjaomaseid konstruktsioonimuudatusi ja kõiki seonduvaid muudatusi toote tüübisertifikaati kuuluvates kohaldatavates sertifitseerimistingimustes. Muudatusi, mis vastavad ühele järgmistest kriteeriumidest, loetakse automaatselt olulisteks:
    - i) Üldist konfiguratsiooni või konstruktsioonipõhimõtteid ei ole säilitatud.
    - ii) Muudetava toote sertifitseerimiseks kasutatud eeldused enam ei kehti.
  2. Piirkondade, süsteemide, osade või seadmete puhul, mida muudatus ameti arvates ei mõjuta.
  3. Piirkonna, süsteemi, osa või seadme puhul, mida muudatus mõjutab ja mille puhul amet leiab, et vastavus punktis a kirjeldatud lennukõlblikkuse tingimustele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset või ei oleks praktiline.
- c) Kuni 2 722 kilogrammise suurima massiga õhusõidukis (v.a tiivikõhusõiduk) või kuni 1 361 kilogrammise suurima massiga mitteturbiinmootoriga tiivikõhusõidukis tehtava muudatuse taotleja võib näidata, et muudetav toode vastab tüübisertifikaadis viitena sisalduvatele tüübisertifitseerimise alustele. Kui amet siiski leiab, et muudatus on mõnes valdkonnas oluline, võib ta nõuda vastavust taotluse kuupäeval kehtivale tüübisertifikaadis viitena sisalduvate tüübisertifitseerimise aluste muudatusele ja ameti arvates otseselt asjaga seonduvale sertifitseerimistingimusele, välja arvatud juhul, kui ta leiab, et vastavus kõnealusele muudatusele või sertifitseerimistingimusele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset või ei oleks praktiline.
- d) Kui amet leiab, et muudatuse taotlemise kuupäeval kehtiv lennukõlblikkuse tingimus ei näe kavandatava muudatuse jaoks ette asjakohaseid standardeid, peab taotleja täitma ka eritingimused ja selliste eritingimuste muudatused, mis on ette nähtud punkti 21A.16B sätetega, et tagada ohutustase, mis vastaks muudatuse taotluse kuupäeval kehtiva lennukõlblikkuse tingimusega kehtestatud tasemele.
- e) Suure lennuki ja suure tiivikõhusõiduki tüübisertifikaadi muutmise taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide muutmise taotlus kolm aastat. Kui muudatus ei ole heaks kiidetud või on selge, et seda käesolevas alapunktis sätestatud tähtjaks heaks ei kiideta, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaadi muutmise taotluse ja täita kõik punkti a sätteid, mida kohaldatakse algse muutmise taotluse suhtes; või
  2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita punkti a sätteid, mis kehtivad taotluse kuupäeval, mille on valinud taotleja ja mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb muudatuse kinnitamise kuupäevale käesolevas punktis sätestatud esmase muudatuse taotluse esitamise tähtjaks.

**21A.103 Tüübikinnituse andmine**

- a) Taotlejal on õigus saada ametilt tüübiprojektis tehtavale muudatusele heakskiit pärast seda, kui ta on:
1. esitanud punktis 21A.97(a)(3) nimetatud deklaratsiooni; ja
  2. näidanud, et:
    - i) muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitse nõuetele;
    - ii) võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkust käsitlevad sätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme; ja
    - iii) ükski näitaja ega omadus ei muuda seda sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks.

- b) Väheoluline muudatus tüübiprojektis kiidetakse vastavalt punktile 21A.95 heaks üksnes juhul, kui on näidatud, et muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele.

#### 21A.105 Andmete säilitamine

Taotleja hoiab asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud muudetud toote kontrolliprotookolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid andmaks vajalikku teavet muudetud toote jätkuva lennukõlblikkuse ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele vastavuse tagamiseks.

#### 21A.107 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Tüübiprojektis tehtava väheolulise muudatuse heakskiitmise omanik koostab selle toote, milles väheoluline muudatus tehakse, jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite võimalikest asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatava tüübisertifitseerimise alusega ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme väheolulist muudatust sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnda juhendite tingimust täitma.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele väheolulist muudatust sisaldava toote käitajatele, ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma.

#### 21A.109 Kohustused ja EPA-märgistus

Tüübiprojektis tehtava väheolulise muudatuse sertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21A.4, 21A.105 ja 21A.107 ettenähtud kohustused; ja
- b) täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA (*European Part Approval*), edaspidi "osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus".

### ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID

#### 21A.111 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides täiendava tüübisertifitseerimismenetluse alusel tehtavate oluliste muudatuste heakskiitmise menetlus ja tüübisertifikaadi taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

#### 21A.112 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib täiendavat tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon), kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.112B.

#### 21A.112B Pädevuse näitamine

- a) Iga täiendavat tüübisertifikaati taotlev organisatsioon näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva alajaoga täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

#### 21A.113 Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine

- a) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus sisaldab punktiga 21A.93 nõutavaid kirjeldusi ja andmeid. Lisaks sisaldab taotlus tõendust, et teave, millel andmed põhinevad, on piisav kas taotleja omavahendite või tüübisertifikaadi omanikuga sõlmitud kokkuleppe alusel.

**21A.114 Nõuetele vastavuse näitamine**

Täiendava tüübisertifikaadi taotleja peab vastama punktile 21A.97.

**21A.115 Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine**

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale täiendavale tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) täitnud punkti 21A.103(a) nõuded;
- b) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.112B;
- c) kui taotleja on punkti 21A.113(b) alusel sõlminud tüübisertifikaadi omanikuga kokkuleppe:
  1. on tüübisertifikaadi omanik teatanud, et tal ei ole tehnilisi vastuväiteid punkti 21A.93 kohaselt esitatud teabele; ja
  2. tüübisertifikaadi omanik on nõustunud tegema koostööd täiendava tüübisertifikaadi omanikuga, et tagada kõikide kohustuste täitmine muudetud toote lennukõlblikkuse säilitamiseks, täites punktide 21A.44 ja 21A.118 A nõudeid.

**21A.116 Ülekandmine**

Täiendavat tüübisertifikaati saab üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21A.118 A tulenevaid kohustusi ja on näidanud selleks oma suutlikkust täita punkti 21A.112B kriteeriume.

**21A.117 Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb**

- a) Väheolulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, liigitatakse ja kiidetakse heaks kooskõlas alajaoga D.
- b) Kõik olulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kiidetakse heaks eraldi täiendava tüübisertifikaadina kooskõlas käesoleva alajaoga.
- c) Erandina punktist b võib olulised muudatused selles toote osas, mida täiendava tüübisertifikaadi omaniku enda esitatud täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitada olemasoleva täiendava tüübisertifikaadi muudatusena.

**21A.118A Kohustused ja EPA-märgistus**

Iga täiendava tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale kohustused:
  1. mis on sätestatud punktides 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.105, 21A.119 ja 21A.120;
  2. mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi omanikuga vastavalt punktile 21A.115(c)(2),ja jätkab selleks punkti 21A.112B kriteeriumide täitmist;
- b) täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

**21A.118B Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Täiendav tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
  1. omanik vastab käesoleva osa nõuetele; ja
  2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui täiendavast tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

**21A.119 Käsiraamatud**

Täiendava tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide selliste käsiraamatute variantide originaalid, mida nõutakse kohaldatavate tüübisertifitseerimise aluste ja keskkonnakaitse nõuetega ja mis on vajalikud täiendava tüübisertifikaadi kohaselt tehtud muudatuste katmiseks, ja annab taotluse korral ametile nende koopiad.

**21A.120 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

- a) Õhusõiduki, mootori või propelleri täiendava tüübisertifikaadi omanik esitab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatava tüübisertifitseerimise alusega kõikidele teadaolevatele ühe või mitme täiendava tüübisertifikaadi tunnuseid sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendite tingimust täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutundide/-tsükli arvu.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele täiendavat tüübisertifikaati sisaldava toote käitajatele, ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnd juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatusi levitataks.

**ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL****21A.121 Reguleerimisala**

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse sellise toote, osa või seadme kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse näitamise menetlus, mida kavatakse toota ilma alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadita.
- b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse käesoleva alajaole kohaselt toodetava toote, osa või seadme tootja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

**21A.122 Sobivuskriteeriumid**

Iga füüsiline või juriidiline isik võib käesoleva alajaole kohaselt taotleda üksiktoodetele, -osadele või -seadmetele vastavuse näitamist, kui:

- a) tal on kõnealuse toote, osa või seadme projekti kinnitus või ta taotleb seda; või
- b) ta on taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

**21A.124 Taotlemine**

- a) Käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja -seadmete nõuetele vastavuse näitamise kokkuleppe taotlus tehakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:
1. tõendusmaterjal, mille abil näidatakse vajaduse korral, et:
    - i) alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine ei ole asjakohane; või
    - ii) kuni alajaole G vastav tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse, on vajalik käesolevale alajaole vastava toote, osa või seadme sertifitseerimine või heakskiitmine.
  2. Punktiga 21A.125(b) nõutava teabe kokkuvõte.

**21A.125 Heakskiidukirja väljaandmine**

Taotlejal on õigus pädeva asutuse väljaantavale heakskiidukirjale, millega kõnealune asutus nõustub käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja -seadmete nõuetele vastavuse näitamisega, pärast seda, kui ta on:

- a) kehtestanud tootmise kontrollisüsteemi, millega tagatakse, et iga toode, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
- b) esitanud käsiraamatu, mis sisaldab:
1. punktiga a nõutava tootmise järelevalvesüsteemi kirjeldust;
  2. tootmise järelevalvesüsteemi rakendamise vahendite kirjeldust;
  3. punktides 21A.127 ja 21A.128 nimetatud katsete kirjeldust ja punkti 21A.130(a) kohaselt volitatud isikute nimesid;
- c) näidanud, et ta suudab anda abi kooskõlas punktidega 21A.3 ja 21A.129(d).

**21A.125B Tähelepanekud**

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
  2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.
- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast punktile 21B.143 vastavate tähelepanekute saamist:
1. Esimese astme tähelepaneku puhul peab heakskiidukirja omanik näitama pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist.
  2. Teise astme tähelepaneku puhul annab pädev asutus parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib pädev asutus pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt pädevat asutust rahuldavale parandusmeetmete kavale.
  3. Kolmanda taseme tähelepanek ei nõua heakskiidukirja omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib heakskiidukirja vastavalt punktile 21B.145 osaliselt või täielikult piirata, peatada ja kehtetuks tunnistada. Heakskiidukirja omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni heakskiidukirja piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

**21A.125C Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Heakskiidukiri antakse piiratud ajaks, maksimaalselt aastaks. See kaotab kehtivuse, kui:
1. heakskiidukirja omanik ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
  2. tõendid näitavad, et tootja ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt kokkuleppele; või
  3. tootja ei vasta enam punkti 21A.122 nõuetele; või
  4. heakskiidukirjast on loobutud, see on punkti 21B.145 alusel kehtetuks tunnistatud või selle kehtivusaeg on lõppenud.
- b) Kui heakskiidukirjast loobutakse, see kehtetuks tunnistatakse või selle kehtivusaeg lõpeb, tagastatakse see pädevale asutusele.

**21A.126 Tootmise järelevalvesüsteem**

- a) Punktiga 21A.125 nõutava tootmise järelevalvesüsteemi abil määratakse, et:
1. valmistootes kasutatud vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on täpsustatud kohaldatavates projekteerimisandmetes;
  2. vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on nõuetekohaselt märgistatud;
  3. valmistootte kvaliteeti ja ohutust mõjutavaid menetlusi, tootmisviise ja monteerimismeetodeid rakendatakse kooskõlas pädeva asutuse heakskiidetud spetsifikaatidega;
  4. konstruktsioonimuudatused, sealhulgas materjalide asendamine, on heaks kiidetud vastavalt alajaole D või E ja enne valmistootes kasutamist kontrollitud.
- b) Punktis 21A.125(a) nõutava tootmise järelevalvesüsteemi abil saab samuti tagada, et:
1. tootmises olevate osade vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele kontrollitakse sellistes tootmisetappides, milles on võimalik seda täpselt hinnata;
  2. kahjustuvaid ja riknevaid materjale säilitatakse sobivates tingimustes ja nõuetekohaselt kaitstult;
  3. ajakohased projekteerimisjoonised on tootmise ja kontrollimisega seotud personalile kergesti kättesaadavad ja neid võib vajaduse korral kasutada;



4. tagasilükatud materjalid ja osad eraldatakse ja märgistatakse nii, et neid ei saaks valmistootetele lisada;
5. projekteerimisandmetele või spetsifikaatidele mittevastamise tõttu kõrvale jäetud materjalid ja osad, mille paigaldamine valmistootesse on kaalumisel, peavad läbima kinnitatud tehnilise ja tootmiskontrolli protseduuri. Selle menetluse alusel kasutusele võetavad materjalid ja osad tuleb nõuetekohaselt märgistada ja kui neid on vaja muuta või parandada, tuleb neid uuesti kontrollida. Selle menetlusega tagasilükatud materjalid ja osad märgistatakse ja hävitatakse selle tagamiseks, et neid valmistootetele ei lisata;
6. tootja peab üleval tootmise kontrollisüsteemi alusel koostatud dokumentatsiooni, kannab sinna võimaluse korral andmed valminud toote või osa kohta ja säilitab seda, andmaks vajalikku teavet toote jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

#### **21A.127 Katsed: õhusõidukid**

- a) Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud õhusõiduki tootja kehtestab heakskiidetud toodangu maapealsete ja katsetelendude menetluse ja kontrollivormi ning katsetab kooskõlas nende vormidega iga toodetud õhusõidukit, et teha kindlaks punkti 21A.125(a) nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.
- b) Iga toodangu katsemenetlus peab sisaldama vähemalt järgmist:
  1. käitamisomaduste kontroll;
  2. lennutehniliste võimaluste kontroll (tavapäraseid õhusõiduki mõõteriistu kasutades);
  3. lennutehnika ja -süsteemide nõuetekohase toimimise kontroll;
  4. kontrollimine, et kõik seadmed on nõuetekohaselt märgistatud ja et pärast katselende on kõik sildid ja lennukäsiraamatud paigaldatud;
  5. õhusõiduki kasutusomaduste kontroll maapinnal;
  6. muude katsetatavale õhusõidukile iseloomulike asjaolude kontroll.

#### **21A.128 Katsed: mootorid ja propellerid**

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud mootorite või propellerite tootja teeb igale mootorile või reguleerimispropellerile tüübisertifikaadi omaniku dokumentides täpsustatud vastuvõetava funktsionaalse katse määramaks, kas see töötab nõuetekohaselt töövahemikus, mille jaoks see tüübisertifitseeriti, et teha kindlaks punkti 21A.125(a) nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.

#### **21A.129 Tootja kohustused**

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme tootja:

- a) Teeb iga toote, osa või seadme pädevale asutusele kontrollimiseks kättesaadavaks.
- b) Säilitab tootmispaigas vajalikke tehnilisi andmeid ja jooniseid, et teha kindlaks toote vastavus kohaldatavatele projekteerimisandmetele.
- c) Peab üleval tootmise kontrollisüsteemi, millega tagatakse, et iga toode vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.
- d) Annab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel.
- e) Kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekalletest teatamise süsteemi ja peab seda üleval, et võimaldada vahejuhtumite aruannete kogumist ja hindamist kõrvalekallete identifitseerimiseks või puuduste kõrvaldamiseks ja koguda teatamisele kuuluvaid vahejuhtumeid. Süsteem sisaldab vahejuhtumitega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist.
- f)
  1. Annab aru tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootja on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil esineb kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekalded, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra.
  2. Teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekalletest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punktile 21A.3(b)(2) kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heaks kiitnud.

3. Kui tootja tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta ka sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest.

#### **21A.130 Nõuetele vastavuse deklaratsioon**

- a) Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme tootja peab esitama nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mis tervikõhusõiduki puhul on EASA vorm 52 ja muude toodete, osade või seadmete puhul EASA vorm 1 (vt liide). Sellele deklaratsioonile kirjutab alla volitatud isik, kellel on tootjaorganisatsioonis vastutav ametikoht.
- b) Nõuetele vastavuse deklaratsioon sisaldab:
  1. iga toote, osa või seadme puhul kinnitust, et toode, osa või seade vastab heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
  2. iga õhusõiduki puhul kinnitust, et õhusõidukit on katsetatud nii maapinnal kui ka õhus kooskõlas punktiga 21A.127(a); ja
  3. iga mootori või reguleeritava propelleri puhul kinnitust, et tootja on teinud kooskõlas punktiga 21A.128 mootorile või propellerile lõpliku funktsionaalse katse, ning mootori puhul lisaks mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmetele vastavat kinnitust, et iga tervikmootor vastab mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitega seotud nõuetele.
- c) Iga sellise toote, osa või seadme tootja esitab:
  1. iga sellise toote, osa või seadme omandiõiguse esialgsel ülekandmisel; või
  2. õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi taotlemisel; või
  3. mootori, propelleri, osa või seadme lennukõlblikkust tõendava käitamisdokumendi esmakordse väljastamise taotluse esitamisel

pädevale asutusele kinnitamiseks ajakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni.
- d) Pädev asutus kinnitab kaasallkirjaga nõuetele vastavuse deklaratsiooni, kui ta leiab pärast kontrollimist, et toode, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

#### **ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT**

##### **21A.131 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse:

- a) menetlus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmiseks tootjaorganisatsioonile, kes näitab toodete, osade ja seadmete vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- b) sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

##### **21A.133 Sobivuskriteeriumid**

Käesolevale alajaole vastavat heakskiitu võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon). Taotleja peab:

- a) põhjendama, et kõnealuse töövaldkonna puhul on käesolevale alajaole vastav heakskiit konkreetsele projektile vastavuse näitamiseks asjakohane; ja
- b) omama või taotlema selle konkreetse projekti kinnitust; või
- c) olema taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise konkreetse kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

##### **21A.134 Taotlemine**

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotlus esitatakse pädevale asutusele kõnealuse asutuse kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punktiga 21A.143 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21A.151 kohaselt antava sertifikaadi tingimusi.

##### **21A.135 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine**

Organisatsioonil on õigus pädeva asutuse antavale tootjaorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on näidanud vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

**21A.139 Kvaliteedisüsteem**

- a) Tootjaorganisatsioon näitab, et ta on kehtestanud kvaliteedisüsteemi ja suudab seda üleval pidada. Kvaliteedisüsteem dokumenteeritakse. Kvaliteedisüsteem peab võimaldama organisatsioonil tagada, et iga organisatsiooni või selle partnerite toodetud või teiste isikute tarnitud või allhanke korras saadud toode, osa või seade vastab kohaldatavatele konstruktsiooninõuetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks, ning sellest tulenevalt saab organisatsioon kasutada punktis 21A.163 sätestatud õigusi.
- b) Kvaliteedisüsteem sisaldab:
1. Sertifikaadi kehtivuse piires kohaldatavaid kontrollimenetlusi:
    - i) dokumentide väljaandmine, heakskiitmine või muutmine;
    - ii) auditid ja kontrollid müüjate ja alltöövõtjate hindamiseks;
    - iii) selle kontrollimine, et vastuvõetavad tooted, osad, materjalid ja seadmed, sealhulgas toodete ostjate tarnitud uued või kasutatud artiklid, vastavad kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
    - iv) identifitseerimine ja jälgitavus;
    - v) tootmisprotsessid;
    - vi) kontroll ja katsetamine, sealhulgas toodangu katselennud;
    - vii) töövahendite, rakiste ja katseaparatuuri kalibreerimine;
    - viii) selliste osade kontrollimine, mis ei vasta nõuetele;
    - ix) lennukõlblikkuse koordineerimine kinnitatud projekti taotleja või omanikuga;
    - x) andmete kogumine ja säilitamine;
    - xi) personali pädevus ja kvalifikatsioon;
    - xii) lennukõlblikkust tõendavate käitamisdokumentide väljaandmine;
    - xiii) käitlemine, ladustamine ja pakendamine;
    - xiv) sisesed kvaliteediauditid ja nendest tulenevad parandusmeetmed;
    - xv) sertifikaadi tingimuste kohaselt tehtud töö mõnes muus kui heakskiidetud kohas;
    - xvi) pärast toodangu valmimist, kuid enne ülekandmist tehtud töö, mille eesmärk on säilitada õhusõiduk ohutuks kasutamiseks kõlblikuna.

Kontrollimenetlused peavad sisaldama konkreetseid sätteid kriitiliste osade kohta.

2. Sõltumatut kvaliteedi tagamise meedet, et kontrollida vastavust kvaliteedisüsteemi dokumenteeritud menetlustele ja nende menetluste asjakohasust. Kontrollimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks punktis 21A.145(c)(2) nimetatud isikule või isikute rühmale ja lõpuks punktis 21A.145(c)(1) nimetatud juhatajale, et tagada vajaduse korral parandusmeetmete võtmine.

**21A.143 Käsiraamat**

- a) Organisatsioon esitab pädevale asutusele tootjaorganisatsiooni käsiraamatu, mis sisaldab järgmist teavet:
1. Vastutava juhataja allkirjastatud kinnitus selle kohta, et tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja seonduvaid käsiraamatuid, mis määratlevad heakskiidetud organisatsiooni vastavuse käesoleva alajao nõuetele, alati järgitakse.
  2. Pädeva asutuse poolt kooskõlas punktiga 21A.145(c)(2) aktsepteeritavate juhatajate ametinimetused ja nimed.
  3. Punktis 21A.145(c)(2) nimetatud juhatajate ülesanded ja vastutus, sealhulgas küsimused, mida nad võivad organisatsiooni nimel käsitleda otse pädeva asutusega.
  4. Organisatsiooni skeem, millest selguvad punktide 21A.145(c)(1) ja 21A.145(c)(2) kohaselt nõutavad juhatajate vastutusala.
  5. Punktis 21A.145(d) nimetatud sertifikaadi andjate nimekiri.
  6. Inimressursside üldine kirjeldus.
  7. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadis täpsustatud aadressidel asuvate rajatiste üldine kirjeldus.
  8. Tootjaorganisatsiooni sellise töövaldkonna üldine kirjeldus, mis on oluline sertifikaadi tingimuste seisukohast.
  9. Pädevale asutusele organisatsioonilistest muudatustest teatamise menetlus.
  10. Tootjaorganisatsiooni käsiraamatu muutmise menetlus.
  11. Punktis 21A.139(b)(1) nimetatud kvaliteedisüsteemi ja menetluste kirjeldus.
  12. Punktis 21A.139(a) nimetatud partnerite nimekiri.

- b) Tootjaorganisatsiooni käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koopiad esitatakse pädevale asutusele.

#### **21A.145 Nõuded sertifikaadi saamiseks**

Tootjaorganisatsioon näitab punkti 21A.143 kohaselt esitatud teabe põhjal, et:

- a) üldiste heakskiitmist käsitlevate tingimuste seisukohast on tegevuskohad, töötingimused, seadmed ja töövahendid, menetlused ja nendega seonduvad materjalid, personali suurus ja pädevus ja üldine korraldus punktis 21A.165 nimetatud kohustuste täitmiseks piisavad.
- b) kõikide lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevate vajalike andmete seisukohast:
1. tootjaorganisatsioon saab ametilt ning tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikult või taotlejalt andmeid, mis on vajaliku kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse määramiseks;
  2. tootjaorganisatsioon on kehtestanud menetluse tagamaks, et lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevad andmed on nõuetekohaselt lisatud tema tootmisandmetele;
  3. selliseid andmeid ajakohastatakse ja need tehakse kättesaadavaks kõikidele töötajatele, kellel on vaja oma ülesannete täitmiseks neile juurde pääseda;
- c) juhtkonna ja personali seisukohast:
1. tootjaorganisatsioon on nimetanud juhataja, kes vastutab pädeva asutuse ees. Juhataja ülesanne organisatsioonis on tagada, et toomine toimub nõutavate standardite kohaselt ja et tootjaorganisatsioon vastab pidevalt punktis 21A.143 nimetatud käsiraamatus sätestatud andmetele ja menetlustele;
  2. tootjaorganisatsioon on nimetanud isiku või isikute rühma tagamaks, et organisatsioon vastab käesoleva osa nõuetele, ning määranud nende pädevuse ulatuse. Sellised isikud tegutsevad alapunktis 1 nimetatud vastutava juhataja otseses alluvuses. Nimetatud isikud peavad suutma näidata oma ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi ning asjakohast tausta;
  3. iga tasandi töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohustuste täitmiseks ning tootjaorganisatsioonis koordineeritakse tulemuslikult lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevaid andmeid;
- d) sertifikaadi andjate seisukohast, kelle tootjaorganisatsioon on volitanud allkirjastama punkti 21A.163 kohaselt väljaantud dokumente sertifikaadi reguleerimisalas ja tingimustel:
1. sertifikaadi andjate teadmised, taust (sealhulgas muud ülesanded organisatsioonis) ja kogemused on asjakohased neile pandud kohustuste täitmiseks;
  2. tootjaorganisatsioon peab kõikide sertifikaadi andjate kohta registrit, mis sisaldab andmeid nende volituste ulatuse kohta;
  3. sertifikaadi andjatele antakse tõendid nende volituste ulatuse kohta.

#### **21A.147 Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis**

- a) Pärast tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmist peab kõik heakskiidetud tootjaorganisatsioonis tehtavad muudatused, mis on olulised toote, osa või seadme nõuetele vastavuse näitamise või lennukõlblikkuse ja müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside näitajate seisukohast, eelkõige kvaliteedisüsteemis tehtavad muudatused, heaks kiitma pädev asutus. Sertifikaadi taotlus esitatakse kirjalikult pädevale asutusele ja organisatsioon näitab pädevale asutusele enne muudatuse rakendamist, et ta täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid.
- b) Pädev asutus kehtestab tingimused, mille alusel käesoleva osa kohaselt heakskiidetud tootjaorganisatsioon võib muudatuste tegemise käigus tegutseda, kui pädev asutus ei otsusta sertifikaadi peatamise kasuks.

#### **21A.148 Asukoha muudatused**

Heakskiidetud tootjaorganisatsiooni tootmisrajatiste asukohas toimuvaid muudatusi loetakse olulisteks ja need peavad seetõttu vastama punktile 21A.147.

#### **21A.149 Ülekandmine**

Tootjaorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21A.147 kohaldamisel oluliseks.

**21A.151 Sertifikaadi tingimused**

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks töövaldkond, tooted või osade ja seadmete kategooriad või mõlemad, millega seoses võib omanik kasutada punktis 21A.163 sätestatud õigusi.

Tingimused antakse välja tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osana.

**21A.153 Muudatused sertifikaadi tingimustes**

Kõik muudatused sertifikaadi tingimustes kiidab heaks pädev asutus. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil. Taotleja peab vastama käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele.

**21A.157 Kontrollimised**

Tootjaorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel pädev asutus võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud käesolevas osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele vastavuse määramiseks.

**21A.158 Tähelepanekud**

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
  1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
  2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.
- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast punktile 21B.225 vastavate tähelepanekute saamist:
  1. Esimese astme tähelepaneku puhul peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik näitama pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist.
  2. Teise astme tähelepaneku puhul annab pädev asutus parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib pädev asutus pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt pädevat asutust rahuldavale parandusmeetmete kavale.
  3. Kolmanda taseme tähelepanek ei nõua tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib tootjaorganisatsiooni sertifikaadi vastavalt punktile 21B.245 osaliselt või täielikult piirata, peatada või kehtetuks tunnistada. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

**21A.159 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui:
  1. tootjaorganisatsioon ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
  2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab pädeval asutusel korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21A.157; või
  3. tõendid näitavad, et tootjaorganisatsioon ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt sertifikaadile; või
  4. tootjaorganisatsioon ei vasta enam punkti 21A.133 nõuetele; või
  5. sertifikaadist on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks vastavalt punktile 21B.245.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

**21A.163 Õigused**

Vastavalt punkti 21A.135 kohaselt väljaantud sertifikaadi tingimustele võib tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) teha käesolevale osale vastavaid tootmistoiminguid;
- b) tervikõhusõiduki puhul ja punktis 21A.174 sätestatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) esitamisel saada õhusõiduki lennukõlblikkuse sertifikaadi ja mürasertifikaadi ilma muude tõendite esitamiseta;
- c) muude toodete, osade või seadmete puhul anda välja punktis 21A.307 sätestatud käitamissertifikaate (EASA vorm 1) ilma muude tõendite esitamiseta;
- d) teostada tema poolt toodetud uue õhusõiduki hooldust ja anda välja sellekohase hooldustõendi (EASA vorm 53).

**21A.165 Omaniku kohustused**

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) tagab, et kooskõlas punktiga 21A.143 koostatud tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja dokumente, millele see viitab, kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumentidena;
- b) hoiab tootjaorganisatsiooni vastavuses tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga tunnustatud andmete ja menetlustega;
- c)
  1. määrab, et iga tervikõhusõiduk vastab tüübiprojektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks enne nõuetele vastavuse deklaratsioonide esitamist pädevale asutustele; või
  2. määrab, et muud tooted, osad või seadmed on terviklikud, vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks enne lennukõlblikkuse tõendamiseks EASA vormi 1 väljaandmist, ning lisaks määrab mootori puhul mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmetele, et iga tervikmootor vastab punktis 21A.18(b) määratletud mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitega seotud nõuetele, millega tõendatakse heite nõuetele vastavust; või
  3. määrab, et muud tooted, osad või seadmed vastavad kohaldatavatele andmetele enne EASA vormi 1 väljaandmist nõuetele vastavuse deklaratsioonina;
- d) dokumenteerib kõik üksikasjad tehtud tööde kohta;
- e) kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekalletest teatamise süsteemi ja peab seda üleval, et võimaldada vahejuhtumite aruannete kogumist ja hindamist negatiivsete suundumuste kindlaks tegemiseks või puuduste kõrvaldamiseks ja koguda teatamisele kuuluvaid vahejuhtumeid. Süsteem sisaldab vahejuhtumitega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist;
- f)
  1. annab aru tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootjaorganisatsioon on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekaldeid, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra;
  2. teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekalletest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punktile 21A.3(b)(2) kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heaks kiitnud;
  3. kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest;
- g) annab tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel;
- h) loob arhiveerimissüsteemi, mis sisaldab organisatsiooni partneritele, tarnijatele ja alltöövõtjatele kehtestatud nõudeid, tagades kasutatud andmete säilitamise toodete, osade või seadmete nõuetele vastavuse tõendamiseks. Selliseid andmeid hoitakse pädeva asutuse käsutuses ja säilitatakse, et anda toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks vajalikku teavet;
- i) kui sertifikaadi omanik annab sertifikaadi tingimuste kohaselt välja hooldustõendi, teeb ta enne sertifikaadi väljaandmist kindlaks, et iga tervikõhusõidukit on nõuetekohaselt hooldatud ja see on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

## ALAJAGU H — LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID

**21A.171 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse lennukõblikkussertifikaatide väljaandmise menetlus.

**21A.172 Kõblikkuskriteeriumid**

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile lennukõblikkussertifikaati.

**21A.173 Liigitus**

Lennukõblikkussertifikaadid liigitatakse järgmiselt:

- a) lennukõblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile, mis vastab kooskõlas käesoleva osaga väljaantud tüübisertifikaadile;
- b) piiratud lennukõblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile:
  1. mis vastab kooskõlas käesoleva osaga väljaantud piiratud tüübisertifikaadile; või
  2. mille puhul on ametile näidatud, et see vastab teatavatele sertifitseerimistingimustele, mis tagavad piisava ohutuse;
- c) lennuload antakse välja õhusõidukitele, mis ei vasta või mille puhul ei ole näidatud vastavust kohaldatavatele sertifitseerimisnõuetele, kuid millega võib määratletud tingimustes ohutult lennata.

**21A.174 Taotlemine**

- a) Vastavalt punktile 21A.172 esitatakse lennukõblikkussertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga lennukõblikkussertifikaadi või piiratud lennukõblikkussertifikaadi taotlus sisaldab järgmisi andmeid:
  1. taotletava lennukõblikkussertifikaadi klass;
  2. uue õhusõiduki puhul:
    - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.163(b), või
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud,
      - või imporditud õhusõiduki puhul eksporditud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;
    - ii) kaalu- ja tasakaalutunnistus ja laadimisplaan;
    - iii) lennukäsiraamat, kui seda nõutakse konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõblikkuse tingimustes;
  3. kasutatud õhusõiduki puhul:
    - i) kui õhusõiduk pärineb liikmesriigist, kooskõlas osaga M väljaantud lennukõblikkuse kontrolli sertifikaat;
    - ii) kui õhusõiduk pärineb muust riigist kui liikmesriigist:
      - selle riigi pädeva asutuse kinnitus, kus õhusõiduk on registreeritud või registreeritakse, mis kajastab registris oleva õhusõiduki lennukõblikkuse olukorda ülekandmise ajal,
      - kaalu- ja tasakaalutunnistus ja laadimisplaan,
      - lennukäsiraamat, kui seda nõutakse seda konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõblikkuse tingimustes,
      - varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard, sealhulgas kõik punktile 21A.184(c) vastava piiratud lennukõblikkussertifikaadiga seonduvad piirangud,
      - soovitus lennukõblikkussertifikaadi või piiratud lennukõblikkussertifikaadi ja lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi väljaandmiseks pärast kooskõlas osaga M korraldatud lennukõblikkuse kontrolli;
- c) Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunktides (b)(2)(i) ja (b)(3)(ii) nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

- d) Iga lennuloa taotlus sisaldab järgmisi andmeid:
1. lennu (lendude) eesmärk;
  2. lennul kasutatav marsruut või õhuruum või mõlemad;
  3. õhusõiduki juhtimiseks nõutav minimaalne lennumeeskond ja selle kvalifikatsioon;
  4. lennumeeskonda mittekuuluvate isikute vedu käsitlevad piirangud;
  5. andmed selle kohta, mis osas ei vasta õhusõiduk kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele;
  6. õhusõiduki ohutu kasutuse seisukohast vajalikuks peetavad piirangud;
  7. muu teave, mida kasutustingimuste määramise seisukohast vajalikuks peetakse.

#### 21A.175 Keel

Käsiraamatud, plakatid, loetelud, aparaatide märgistused ja muu vajalik teave, mida kohaldatavate sertifitseerimistingimustega nõutakse, esitatakse ühes või mitmes Euroopa Ühenduse ametlikus keeles, mille registreerimisliikmesriigi pädev asutus heaks kiidab.

#### 21A.177 Parandamine või muutmine

Lennukõlblikkussertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

#### 21A.179 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides

- a) Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:
1. kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat üle koos õhusõidukiga;
  2. kui õhusõiduk registreeritakse mõnes teises liikmesriigis, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat välja:
    - i) varasema lennukõlblikkussertifikaadi ja osa M kohaselt väljaantud kehtiva lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi esitamisel; ja
    - ii) kui punkti 21A.175 nõuded on täidetud.
- b) Kui õhusõiduki omanik on muutunud ja õhusõidukil on:
1. piiratud lennukõlblikkussertifikaat, mis ei vasta piiratud tüübisertifikaadile; või
  2. lennuluha,

antakse selline lennukõlblikkussertifikaat üle koos õhusõidukiga, tingimusel et õhusõiduk jääb samasse registrisse, või antakse sertifikaat välja üksnes selle registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse ametlikul kokkuleppel, kellele see üle antakse.

#### 21A.180 Kontrollimine

Lennukõlblikkussertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse taotlusel juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune lennukõlblikkussertifikaat on välja antud.

#### 21A.181 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Lennukõlblikkussertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti ja jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele; ja
  2. õhusõiduk jääb samasse registrisse; ja
  3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21A.51 kehtetuks tunnistatud;
  4. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud vastavalt punktile 21B.330.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.



**21A.182 Õhusõiduki identifitseerimine**

Iga käesolevale jaole vastava lennukõlblikkussertifikaadi taotleja näitab, et tema õhusõiduk on identifitseeritud kooskõlas alajaoga Q.

**21A.183 Lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine**

Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab lennukõlblikkussertifikaadi välja:

1. uuele õhusõidukile:
  - i) punktiga 21A.174(b)(2) nõutavate dokumentide esitamisel;
  - ii) kui õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi;
2. kasutatud õhusõidukile:
  - i) punktiga 21A.174(b)(3) nõutavate dokumentide esitamisel, mis näitavad, et:
    - õhusõiduk vastab kooskõlas käesoleva osaga heakskiidetud tüübisertifikaadi ja täiendava tüübisertifikaadi, muudatuse või remonditöö alusel heakskiidetud tüübiprojektile ja kohaldatavatele lennukõlblikkust käsitlevatele ettekirjutustele, ja
    - õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas osa M kohaldatavate sätetega; ja
  - ii) kui õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi.

**21A.184 Piiratud lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab piiratud lennukõlblikkussertifikaadi välja:
  1. uuele õhusõidukile punktiga 21A.174(b)(2) nõutavate dokumentide esitamisel, mis näitavad, et õhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas teatavate sertifitseerimistingimustega kinnitanud, ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
  2. kasutatud õhusõidukitele:
    - i) punktiga 21A.174(b)(3) nõutavate dokumentide esitamisel, mis näitavad, et:
      - õhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas teatavate sertifitseerimistingimustega kinnitanud, ja
      - kohaldatavad lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused on täidetud, ja
      - õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas osa M asjakohaste sätetega; ja
    - ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi.
- b) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta algmääruses nimetatud olulistele nõuetele ja millele ei saa piiratud tüübisertifikaati taotleda, amet, võttes vastavalt vajadusele arvesse kõrvalekaldeid nendest olulistest nõuetest:
  1. määrab teatavad sertifitseerimistingimused, mis tagavad õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kontrollib nende täitmist; ja
  2. täpsustab asjaomase õhusõiduki kasutuspiiranguid.
- c) Kasutuspiirangud seonduvad piiratud lennukõlblikkussertifikaatidega, mis sisaldavad vajaduse korral õhuruumi piiranguid, et võtta arvesse kõrvalekaldeid algmäärusega ettenähtud lennukõlblikkuse olulistest nõuetest.

**21A.185 Lennulubade väljaandmine**

Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab lennuloa välja pärast seda, kui amet on leidnud, et õhusõiduk ja asjaomased seonduvad piirangud, millega kompenseeritakse kõrvalekaldumist olulistest nõuetest, võimaldavad õhusõidukitel ohutult põhilendu sooritada. Selleks võib amet korralda või nõuda, et taotleja korraldaks ohutuse tagamiseks asjakohased kontrollimised või katsed.

## ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

**21A.201 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse mürasertifikaatide väljaandmise menetlus.

**21A.203 Kõlblikkuskriteeriumid**

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile mürasertifikaati.

**21A.204 Taotlemine**

- a) Vastavalt punktile 21A.203 esitatakse mürasertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga taotlus peab sisaldama järgmist:
  1. uue õhusõiduki puhul:
    - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.163(b), või
      - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud,
      - või imporditud õhusõiduki puhul eksporditud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;
    - ii) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud müra käsitlev teave. See teave lisatakse lennukäsiraamatusse, kui lennukäsiraamatut nõutakse seda konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes;
  2. kasutatud õhusõiduki puhul:
    - i) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud müra käsitlev teave. See teave lisatakse lennukäsiraamatusse, kui lennukäsiraamatut nõutakse seda konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes;
    - ii) varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard.
- c) Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunktis (b)(1) nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

**21A.205 Mürasertifikaatide väljaandmine**

Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab mürasertifikaadi välja punktiga 21A.204(b) nõutavate dokumentide esitamisel.

**21A.207 Parandamine või muutmine**

Mürasertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

**21A.209 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides**

Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:

- a) kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse mürasertifikaat üle koos õhusõidukiga; või
- b) kui õhusõiduk kantakse üle mõne teise liikmesriigi registrisse, antakse mürasertifikaat välja varasema mürasertifikaadi esitamisel.

**21A.210 Kontrollimised**

Mürasertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse või ameti taotlusel kontrollimiseks juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune mürasertifikaat on välja antud.

**21A.211 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Mürasertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti, keskkonnakaitse ja jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele; ja
  2. õhusõiduk jääb samasse registrisse; ja
  3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21A.51 kehtetuks tunnistatud;
  4. sertifikaadist ei ole loobunud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud vastavalt punktile 21B.430.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

## ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

**21A.231 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse projekteerimisorganisatsioonide sertifitseerimise menetlus ja sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.

**21A.233 Kõlblikuskriteeriumid**

Käesolevale alajaole vastavat sertifikaati võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon)

- a) kooskõlas punktidega 21A.14, 21A.112B, 21A.432B või 21A.602B; või
- b) väheoluliste muudatuse või väheoluliste remonditööde projekti kinnitamiseks, kui see on nõutav punktile 21A.263 vastavate õiguste saamiseks.

**21A.234 Taotlemine**

Projekteerimisorganisatsiooni sertifitseerimise taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punktiga 21A.243 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21A.251 kohaselt antava sertifikaadi tingimusi.

**21A.235 Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine**

Organisatsioonil on õigus ameti antavale projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on näidanud vastavust käesoleva alajaole kohaldatavatele nõuetele.

**21A.239 Kvaliteedi tagamise süsteem**

- a) Projekteerimisorganisatsioon näitab, et ta on kehtestanud taotluses määratletud toodete, osade ja seadmete konstruktsiooni ja konstruktsiooni muudatuste kontrollimiseks ja järelevalveks kvaliteedi tagamise süsteemi ja suudab seda üleval pidada. Kvaliteedi tagamise süsteem peab võimaldama organisatsioonil:
1. tagada, et toodete, osade ja seadmete konstruktsioon või konstruktsiooni muudatused vastavad kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele; ja
  2. tagada oma ülesannete nõuetekohane täitmine kooskõlas:
    - i) käesoleva osa asjakohaste sätetega; ja
    - ii) punkti 21A.251 kohaselt väljaantud sertifikaadi tingimustega;
  3. jälgida sõltumatult süsteemi dokumenteeritud menetluste täitmist ja asjakohasust. Kõnealune jälgimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks parandusmeetmete rakendamise tagamise eest vastutavatele isikutele või isikute rühmadele.
- b) Kvaliteedi tagamise süsteem hõlmab sõltumatut nõuetele vastavuse näitamise kontrollimise meetet, mille alusel organisatsioon esitab ametile nõuetele vastavuse deklaratsioonid ja seonduvad dokumendid.
- c) Projekteerimisorganisatsioon täpsustab, mil viisil kindlustab kvaliteedi tagamise süsteem partnerite või alltöövõtjate projekteeritud osade või seadmete või nende täidetavate ülesannete vastuvõetavuse vastavalt kirjalike menetlustega kehtestatud meetoditele.

**21A.243 Andmed**

- a) Projekteerimisorganisatsioon esitab ametile käsiraamatu, milles kirjeldatakse otse või ristviidete kaudu organisatsiooni, asjakohaseid menetlusi ja projekteeritavaid tooteid või nendes tehtavaid muudatusi.
- b) Kui mõne osa või seadme või toodetes tehtavate muudatuste projekteerijaks on partnerorganisatsioonid või alltöövõtjad, sisaldab käsiraamat ka aruannet selle kohta, kuidas suudab projekteerimisorganisatsioon tagada kõikide osade ja seadmete punktiga 21A.239(b) nõutava nõuetele vastavuse, ning otse või ristviidete kaudu kirjeldusi ja teavet partnerite või alltöövõtjate projekteerimistegevuse ja organisatsiooni kohta niivõrd, kuivõrd see on kõnealuse deklaratsiooni esitamiseks vajalik.
- c) Käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koo-  
piad esitatakse ametile.
- d) Projekteerimisorganisatsioon esitab aruande juhtkonna ja muude organisatsioonis lennukõlblikkust ja keskkonna-  
kaitset mõjutavate otsuste tegemise eest vastutavate isikute kvalifikatsiooni ja kogemuste kohta.

**21A.245 Nõuded sertifikaadi saamiseks**

Projekteerimisorganisatsioon näitab punkti 21A.243 kohaselt esitatud teabe põhjal, et lisaks punkti 21A.239 tingimuste täitmisele:

- a) on kõikide tehniliste osakondade personal piisavalt suur ja küllaldase kogemusega ning töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohustuste täitmiseks ja et need volitused, samuti tööruumid, rajatised ja seadmed võimaldavad personalil saavutada toote lennukõlblikkuse, müra, kütuse väljalaskega lennul ja heitgaasidega seotud eesmärged;
- b) osakondadevaheline ja osakonnasisene lennukõlblikkusega ja keskkonnakaitsega seotud tegevus on täielikult ja tõhusalt kooskõlastatud.

**21A.247 Muudatused kvaliteedi tagamise süsteemis**

Pärast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist peab kõik kvaliteedi tagamise süsteemis tehtavad muudatused, mis on olulised toote nõuetele vastavuse näitamise või lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse seisukohast, heaks kiitma amet. Heakskiidutaotlus esitatakse kirjalikult ametile ja projekteerimisorganisatsioon näitab ametile, esitades talle enne muudatuse rakendamist käsiraamatus kavandatud muudatused, et ta vastab käesoleva alajao nõuetele ka pärast muudatuste rakendamist.

**21A.249 Ülekandmine**

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21A.247 kohaldamisel oluliseks.

**21A.251 Sertifikaadi väljaandmise tingimused**

Sertifikaadi tingimustes määratletakse projekteerimistöde liik, nende toodete, osade ja seadmete kategooriad, mille jaoks projekteerimisorganisatsioonil on projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, ning ülesanded, mille täitmiseks seoses lennukõlblikkuse ning müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside näitajatega organisatsioonil sertifikaat on. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi puhul, mis hõlmab abijõuallika (*Auxiliary Power Unit* — APU) tüübisertifikaati või ETSO luba, sisalduvad sertifikaadi tingimused lisaks toodete või APUDE loetelu. Tingimused antakse välja projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi osana.

**21A.253 Muudatused sertifikaadi tingimustes**

Kõik muudatused sertifikaadi tingimustes kiidab heaks amet. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil. Projekteerimisorganisatsioon peab vastama käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele.

**21A.257 Kontrollimised**

- a) Projekteerimisorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel amet võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele vastavuse kontrollimiseks.
- b) Projekteerimisorganisatsioon lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha kontrollimisi ja viia läbi või jälgida katsetelende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21A.239(b) kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust.

**21A.258 Tähelepanekud**

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
  - 1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate nõuete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
  - 2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.
- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast ameti kehtestatud haldusmenetlustele vastavate tähelepanekute saamist;
  - 1. esimese astme tähelepaneku puhul peab projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik näitama ametit rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist;
  - 2. teise astme tähelepaneku puhul annab amet parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib amet pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt ametit rahuldavale parandusmeetmete kavale;
  - 3. kolmanda taseme tähelepanek ei nõua projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi vastavalt ameti kehtestatud haldusmenetlustele osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

**21A.259 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui:
  - 1. projekteerimisorganisatsioon ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
  - 2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab ametil korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21A.257; või
  - 3. tõendid näitavad, et kvaliteedi tagamise süsteem ei suuda sertifikaadi tingimuste piires tagada toodete või nende muudatuste projektide rahuldavat kontrolli ega järelevalvet; või
  - 4. sertifikaadist on loobutud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

**21A.263 Õigused**

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on õigus teha sertifikaadi tingimuste piires käesolevale osale vastavaid projekteerimistoiminguid.
- b) Punkti 21A.257(b) kohaselt aktsepteerib amet nõuetele vastavust käsitlevaid dokumente, mille taotleja on esitanud, et saada:
  - 1. tüübisertifikaati või tüübiprojektis tehtava olulise muudatuse kinnitamist; või
  - 2. täiendavat tüübisertifikaati; või
  - 3. ETSO luba vastavalt punktile 21A.602(b)(1);
  - 4. oluliste remonditööde projekti kinnitust,ilma täiendavate kontrollideta.

- c) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on sertifikaadi tingimuste ja kvaliteedi tagamise süsteemi asjakohaste menetluste kohaselt õigus:
1. liigitada tüübiprojektis tehtavaid muudatusi ja remonditöid olulisteks ja väheolulisteks;
  2. kinnitada tüübiprojektis tehtavad väheolulised muudatused ja remonditööd;
  3. anda välja teavet või juhendeid, mis sisaldavad järgmist deklaratsiooni: "Käesolevas dokumendis sisalduv tehniline teave on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr [EASA]. J. [xyz] alusel.;"
  4. kinnitada õhusõiduki lennukäsiraamatus tehtavad muudatused ja anda need muudatused välja koos järgmise deklaratsiooniga: "Muudatus nr xx, AFM ref. yyy, on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr.[EASA].J.[xyz] alusel.;"
  5. kinnitada nende toodete oluliste remonditööde projekt, mille jaoks tal on tüübisertifikaat või täiendav tüübisertifikaat.

#### **21A.265 Omaniku kohustused**

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) hoiab käsiraamatut vastavuses kvaliteedi tagamise süsteemiga;
- b) tagab, et käsiraamatut kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumendina;
- c) teeb kindlaks, et toodete konstruktsioon või toodetes vastavalt vajadusele tehtavad muudatused või remonditööd vastavad kohaldatavatele nõuetele ega sisalda ebatavalisi elemente;
- d) esitab ametile aruanded ja seonduvad dokumendid, mis kinnitavad punkti c täitmist, välja arvatud punktis 21A.263 sätestatud õiguste kohaselt kinnitatud väheoluliste muudatuste või remonditööde puhul;
- e) esitab ametile teavet või juhendid seoses punktiga 21A.3B nõutavate meetmetega.

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

#### **21A.301 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse osade ja seadmete sertifitseerimisega seotud menetlus.

#### **21A.303 Vastavus kohaldatavatele nõuetele**

Tüübisertifitseeritud tootesse paigaldatavate osade ja seadmete nõuetele vastavust näidatakse:

- a) seoses alajao B, D või E tüübisertifitseerimise menetlustega selle toote suhtes, millesse osa või seade kavatsetakse paigaldada; või
- b) vajaduse korral alajaos O sätestatud ETSO loa andmise korra kohaselt; või
- c) standardsete osade puhul kooskõlas ametlikult tunnustatud standarditega.

#### **21A.305 Osade ja seadmete sertifitseerimine**

Juhul kui toote või seadme sertifitseerimist nõutakse selgesõnaliselt ühenduse õiguse või ameti meetmetega, peab osa või seade vastama selle suhtes kohaldatavatele ETSO standarditele või spetsifikaatidele, mida amet konkreetsel juhul samaväärseks tunnistab.

#### **21A.307 Osade ja seadmete paigaldamise jaoks käibeelaskmine**

Osa ja seadet (välja arvatud standarddosa) saab tüübisertifitseeritud tootesse paigaldada üksnes juhul, kui:

- a) sellega kaasneb lennukõlblikkust tõendav käitamissertifikaat (EASA vorm 1); ja
- b) see on märgistatud kooskõlas alajaoga Q.

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

#### **21A.431 Reguleerimisala**

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse remondiprojekti kinnitamise menetlus ja sellise kinnituse taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.
- b) Remonditöö tähendab kahjustuste kõrvaldamist ja/või lennukõlblikkuse taastamist pärast seda, kui toote, osa või seadme tootja on asjaomase toote, osa või seadme esimest korda kasutusse andnud.
- c) Kahjustuste kõrvaldamist, mille puhul osad või seadmed asendatakse, ilma et oleks vajadus projekteerimistöode järele, loetakse hooldustööks, seepärast ei nõua see käesolevale osale vastavat kinnitamist.
- d) ETSO artikli remontimist käsitatakse muudatusena ETSO projektis ja see kuulub kinnitamisele kooskõlas punktiga 21A.611.

#### **21A.432 Kõlblikuskriteeriumid**

- a) Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib oluliste remonditööde projekti kinnitamist taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.432B.
- b) Väheoluliste remonditööde projekti kinnitamist võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik.

#### **21A.432B Pädevuse näitamine**

- a) Oluliste remonditööde kinnitatud projekti taotleja näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva alajao täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

#### **21A.433 Remondiprojekt**

- a) Remondiprojekti kinnitamise taotleja:
  1. näitab vastavalt vajadusele vastavust tüübisertifikaati või täiendavasse tüübisertifikaati kuuluvate tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele või (remondiprojekti kinnitamise) taotluse kuupäeval kehtivatele nõuetele ning lisaks kõnealustes sertifitseerimistingimustes või eritingimustes tehtud muudatustele, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab tüübisertifikaati või täiendavasse tüübisertifikaati kuuluvate tüübisertifitseerimise alustega kehtestatud tasemele;
  2. esitab ameti nõudmisel talle kõik vajalikud tõendavad andmed;
  3. kinnitab vastavust alapunktis (a)(1) nimetatud sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Kui taotleja ei ole tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, võib ta täita punkti a nõudeid omavahendite abil või kokkuleppel tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga.

#### **21A.435 Remonditööde liigitus**

- a) Remonditööd võivad olla väheolulised või olulised. Liigituse aluseks on punktis 21A.91 sätestatud tüübiprojekti muutmise kriteeriumid.
- b) Remonditööd liigitab punkti a kohaselt olulisteks või väheolulisteks kas:
  1. amet, või
  2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

**21A.437 Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine**

Kui on kinnitatud ja näidatud, et remondiprojekt vastab punkti 21A.433(a)(1) kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitsese nõuetele, kinnitab projekti:

- a) amet; või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon, kes on ka tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt; või
- c) üksnes väheoluliste remonditööde puhul nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

**21A.439 Varuosade tootmine**

Remonditöodes kasutatavaid osi ja seadmeid toodetakse kooskõlas tootmisandmetega, mis põhinevad kinnitatud remondiprojekti omaniku esitatud vajalikel projekteerimisandmetel:

- a) alajao F kohaselt; või
- b) kooskõlas alajaoga G nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioonis; või
- c) nõuetekohaselt sertifitseeritud hooldusettevõttes.

**21A.441 Remonditööde tegemine**

- a) Remonditööd teeb nõuetekohaselt sertifitseeritud hooldusettevõtte või punktis 21A.163 sätestatud õiguse alusel tootjaorganisatsioon, kes on nõuetekohaselt sertifitseeritud kooskõlas alajaoga G.
- b) Projekteerimisorganisatsioon edastab remonditööd tegevale organisatsioonile kõik vajalikud paigaldusjuhendid.

**21A.443 Piirangud**

Remondiprojekti võib kinnitada piirangutega; sellisel juhul peab remondiprojekti kinnitus sisaldama kõiki vajalikke juhiseid ja piiranguid. Kinnitatud remondiprojekti omanik edastab kõnealused juhendid ja piirangud käitajale ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

**21A.445 Parandamata kahjustused**

- a) Kui kahjustatud toode, osa või seade on jäetud parandamata ja eelnevalt tunnustatud andmetes ei ole seda käsitletud, võib kahjustuse tagajärgi lennukõlblikkuse seisukohast hinnata üksnes:
  1. amet; või
  2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

Vajalikke piiranguid käsitletakse kooskõlas punktis 21A.443 sätestatud menetlustega.

- b) Kui organisatsioon, kes kahjustust vastavalt punktile a hindab, ei ole ei amet ega tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, peab ta tõendama hindamise aluseks oleva teabe nõuetekohasust kas omavahendite abil või tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga või tootjaga sõlmitud kokkuleppe alusel.

**21A.447 Andmete säilitamine**

Kõikide remonditööde puhul peab asjaomaseid projekteerimisandmeid, jooniseid, katseprotokolle, juhiseid ja võimalikke punkti 21A.443 kohaselt kehtestatud piiranguid ning liigituse põhjendusi ja tõendusmaterjali kinnitatud projekti kohta:

- a) kinnitatud remondiprojekti omanik hoidma ameti käsutuses; ja
- b) kinnitatud remondiprojekti omanik säilitama, et anda vajalikku teavet remonditud toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.



**21A.449 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

- a) Kinnitatud remondiprojekti omanik koostab igale remonditud toodet sisaldava õhusõiduki käitajale remondiprojektist tulenevatest jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatustest vähemalt ühe komplektse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate nõuetega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutamisujuhiseid. Remonditud toote, osa või seadme võib uuesti kasutusse anda enne kõnealustes juhendites tehtavate muudatuste tegemist, kuid üksnes piiratud käitamisperioodiks ja kokkuleppel ametiga. Juhendite muudatused tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnda juhendite muudatuste tingimust täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutundide/tsüklite arvu.
- b) Kui kinnitatud remondiprojekti omanik annab nende jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastused välja pärast seda, kui remonditööd on esimest korda heaks kiidetud, esitatakse need ajakohastused kõikidele käitajatele ja tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnd juhendite muudatuste tingimust täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastusi levitatakse.

**21A.451 Kohustused ja EPA-märgistus**

- a) Iga oluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:
- võtab endale kohustused:
    - mis on ette nähtud punktidega 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.439, 21A.441, 21A.443, 21A.447 ja 21A.449;
    - mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga või mõlemaga vastavalt punktile 21A.433(b);
  - täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA (osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus).
- b) Välja arvatud need tüübisertifikaadi omanikud, kelle suhtes kohaldatakse punkti 21A.44, peab väheoluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:
- võtma endale punktides 21A.4, 21A.447 ja 21A.449 ettenähtud kohustused; ja
  - täpsustama kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD

**21A.601 Reguleerimisala**

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse Euroopa tehnilistele normatiividele vastavate lubade väljaandmise menetlus ja selliste lubade taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.
- b) Käesolevas alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:
- artikkel* — tsiviilõhusõidukites kasutatavad osad ja seadmed;
  - Euroopa tehnilised normatiivid* (edaspidi ETSO) — üksikasjalik lennukõlblikkuspetsifikaat, mille amet on välja andnud, et tagada vastavus algmääruse olulistele nõuetele, ja mis on konkreetsete artiklite jaoks minimaalne tehniline standard;
  - ETSO loa alusel toodetud artikkel on alajaos K nimetatud heakskiidetud artikkel.

**21A.602A Kõlblikuskriteeriumid**

ETSO luba võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes ETSO artikleid toodab või kavatab toota ja kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.602B.

**21A.602B Pädevuse näitamine**

Iga ETSO loa taotleja näitab oma pädevust järgmiselt:

- a) tootmise puhul tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga, mis on välja antud kooskõlas alajaoga G, või alajao F menetluste täitmise kaudu; ja
- b) projekteerimise puhul:
  1. abijõuallika puhul projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on välja andnud kooskõlas alajaoga J;
  2. kõikide muude artiklite puhul kasutades menetlusi, mis kehtestavad käesoleva osa täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

**21A.603 Taotlemine**

- a) ETSO loa taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see peab sisaldama punktiga 21A.605 nõutava teabe kokkuvõtet.
- b) Kui on ette näha mitmeid punktile 21A.611 vastavaid väheolulisi muudatusi, esitab taotleja taotluses artikli põhimudeli numברי ja sellega seonduvad osade numbrid, jättes nende taha lahtised sulud, märkimaks, et sinna võib lisada muudatusi tähistavaid tähti või numbreid (või nende kombinatsioone).

**21A.604 Abijõuallika (APU) ETSO luba**

Abijõuallika ETSO loa puhul:

- a) kohaldatakse erandina punktide 21A.603, 21A.606(c), 21A.610 ja 21A.615 punkte 21A.15, 21A.16B, 21A.17, 21A.20, 21A.21, 21A.31, 21A.33 ja 21A.44, kuid tüübisertifikaadi asemel antakse kooskõlas punktiga 21A.606 välja ETSO luba;
- b) erandina punktist 21A.611 kohaldatakse konstruktsioonimuudatuste heakskiitmisel käesoleva osa 21 alajagu D või alajagu E. Kui kasutatakse alajagu E, antakse täiendava tüübisertifikaadi asemel välja eraldi ETSO luba.

**21A.605 Nõuded andmetele**

Taotleja esitab ametile järgmised dokumendid:

- a) nõuetele vastavuse deklaratsioon, mis tõendab, et taotleja on täitnud käesoleva alajao nõuded;
- b) konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP);
- c) üks koopia kohaldatava ETSOga nõutavatest tehnilistest andmetest;
- d) punktis 21A.143 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole G vastava asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks või punktis 21A.125(b) nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole F vastavaks tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel;
- e) APU puhul punktis 21A.243 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole J vastava asjakohase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks;
- f) muude artiklite puhul punktis 21A.602B(b)(2) nimetatud menetlused.

**21A.606 ETSO loa väljaandmine**

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale ETSO loale pärast seda, kui ta on:

- a) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.602B; ja
- b) näidanud, et artikkel vastab kohaldatava ETSO tehnilistele tingimustele, ja esitanud asjakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni;
- c) näidanud, et ta suudab täita punktide 21A.3(b) ja 21A.3(c) nõudeid.

**21A.607 ETSO loaga seonduvad õigused**

ETSO loa omanikul on õigus toota ja märgistada artikleid asjakohase ETSO märgistusega.

**21A.608 Konstruksiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)**

- a) DDP sisaldab vähemalt järgmist teavet:
1. Punktidele 21A.31(a) ja 21A.31(b) vastav teave, millest ilmneb artikkel ning selle projekteerimis- ja katsestandard.
  2. Vajaduse korral artikli arvestuslikud lennutehnilised näitajad kas otseselt või viitega muudele täiendavatele dokumentidele.
  3. Nõuetele vastavuse deklaratsioon, millega kinnitatakse, et artikkel vastab asjakohastele ETSO nõuetele.
  4. Viide asjakohastele katseprotokollidele.
  5. Viide asjakohastele hooldustööde, kapitaalremondi ja jooksva remondi käsiraamatutele.
  6. Nõuetele vastavuse tasemed, kui eri tasemed on ETSOga lubatud.
  7. Punkti 21A.610 kohaselt aktsepteeritavate kõrvalekallete nimekiri.
- b) DDP kinnitatakse kuupäevaga ja ETSO loa omaniku või tema volitatud esindaja allkirjaga.

**21A.609 ETSO lubade omanike kohustused**

Käesolevale alajaole vastava ETSO loa omanik:

- a) toodab kõik artiklid kooskõlas alajaoga G või alajaoga F, mis tagab, et iga valmistoode vastab projekteerimisandmetele ja selle paigaldamine on ohutu;
- b) koostab igale sellise artikli mudelile, mille jaoks ETSO luba on välja antud, ajakohase dokumentatsiooni, mis sisaldab kõiki tehnilisi ja punktile 21A.613 vastavaid andmeid, ning peab seda üleväl;
- c) koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide artikli suhtes kohaldatavate lennukõlblikkuse tingimustega nõutavate käsiraamatute originaalid;
- d) teeb artikli kasutajatele ja ametile taotluse korral kättesaadavaks kõnealuse artikli kasutamiseks ja remontimiseks vajalikud hooldustööde, kapitaalremondi- ja jooksva remondi käsiraamatud, samuti nendes tehtud muudatused;
- e) märgistab kõik artiklid kooskõlas punktiga 21A.807;
- f) täidab punktide 21A.3(b), 21A.3(c), 21A.3B ja 21A.4 nõudeid;
- g) täidab jätkuvalt punktis 21A.602B sätestatud kvalifikatsiooninõudeid.

**21A.610 Kõrvalekallete heakskiitmine**

- a) Iga tootja, kes taotleb luba kalduda kõrvale mõnest ETSO lennutehnilisest standardist, peab näitama, et standardid, millest kõrvalekaldumist ta taotleb, on kompenseeritud tegurite või konstruktsiooniomadustega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme.
- b) Kõrvalekaldumise lubamist käsitlev taotlus esitatakse koos asjakohaste andmetega ametile.

**21A.611 Muudatused konstruktsioonis**

- a) ETSO loa omanik võib teha konstruktsioonis väheolulisi muudatusi (kõik muudatused, mis ei ole olulised) ilma ameti täiendava loata. Sellisel juhul säilitab muudetud artikkel oma algse mudelinumbri (väheoluliste muudatuste identifitseerimiseks kasutatakse osa numbrite muudatusi või parandusi) ja omanik edastab ametile kõik punkti 21A.603(b) täitmiseks vajalikud muudetud andmed.
- b) Oluline muudatus on ETSO loa omaniku tehtav muudatus, mis on piisavalt märkimisväärne, et läbi viia ETSO nõuetele vastavuse täieulatuslik uurimine. Enne sellise muudatuse tegemist määrab omanik artiklile uue tüübi- või mudelitähistuse ja esitab punkti 21A.603 alusel taotluse uue loa saamiseks.
- c) Mõne muu füüsilise või juriidilise isiku kui artiklit käsitleva nõuetele vastavuse deklaratsiooni esitanud ETSO loa omaniku tehtavat muudatus konstruktsioonis ei saa käesoleva alajao O kohaselt kinnitada, välja arvatud juhul, kui kinnitamist sooviv isik esitab punkti 21A.603 alusel taotluse eraldi ETSO loa saamiseks.

**21A.613 Andmete säilitamine**

Lisaks kvaliteedisüsteemi suhtes ettenähtud või sellega seonduvatele andmete säilitamist käsitlevatele tingimustele hoitakse asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote ülevaatusprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitatakse neid andmaks vajalikku teavet artikli ja selle tüübisertifitseeritud toote, millesse see on paigaldatud, jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

**21A.615 Ameti korraldatavad kontrollimised**

Ameti taotluse korral lubab iga artikli ETSO loa taotleja või omanik ametil:

- a) jälgida kõiki katseid;
- b) kontrollida asjaomase artikli kohta kogutud tehnilisi andmeid.

**21A.619 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) ETSO luba antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse; kui:
  1. ETSO loa andmise ajal nõutud tingimusi enam ei täideta; või
  2. omanik ei täida enam punktis 21A.609 täpsustatud kohustusi; või
  3. artikkel toob kasutamisel kaasa lubamatuid ohte; või
  4. loast on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

**21A.621 Ülekandmine**

Käesoleva osa kohaselt väljaantud ETSO luba ei ole ülekantav, välja arvatud omanikuõiguse muudatuse puhul, mida loetakse oluliseks ja mis vastab seetõttu punktidele 21A.147 ja 21A.247.

(ALAJAGU P — EI KOHALDATA)

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE

**21A.801 Toodete identifitseerimine**

- a) Toodete identifitseerimiseks on vaja järgmist teavet:
  1. tootja nimi;
  2. toote nimetus,
  3. tootja seerianumber;
  4. muu teave, mida amet oluliseks peab.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F õhusõidukeid või mootoreid, identifitseerib need õhusõidukid või mootorid tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.
- c) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F propellereid, propelleri labasid või rummusid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, mis on asetatud mittekriitilisele pinnale ja millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave ning mida ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.
- d) Mehitatud vabalennuõhupallide puhul kinnitatakse punktiga b ettenähtud tunnusmärk õhupalli ümbrise külge ja asetatakse võimaluse korral kohta, kus käitaja seda täidetud õhupalli puhul lugeda saab. Lisaks märgistatakse korv ja kõik võimalikud kuumusseadeldised püsivalt ja loetavalt tootja nime, osa numbri või samaväärse numbri ja seerianumbri või samaväärse numbriga.

**21A.803 Identimisandmete käsitlemine**

- a) Mitte keegi ei või õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule kinnitada punktis 21A.801(a) või APU-le punktis 21A.807(a) nimetatud identimisteavet ega seda eemaldada või muuta ilma ameti heakskiiduta.
- b) Mitte keegi ei või paigaldada punktis 21A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21A.807 nimetatud tunnusmärgi ilma ameti heakskiiduta.
- c) Erandina punktide a ja b võib kohaldatavate asjaomaste rakenduseeskirjade alusel hooldustöid tegev füüsiline või juriidiline isik kooskõlas ameti kehtestatud meetodite, tehnikate ja tavadega:
  1. paigaldada õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule punktis 21A.801(a) või APU-le punktis 21A.807(a) nimetatud identimisteavet ja seda eemaldada või muuta; või
  2. eemaldada punktis 21A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21A.807 nimetatud tunnusmärgi, kui see on hooldustööde käigus vajalik.
- d) Mitte keegi ei või paigaldada kooskõlas punktiga (c)(2) eemaldatud tunnusmärgi mõnele muule õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule peale selle, millelt see on eemaldatud.

**21A.804 Osade ja seadmete märgistamine**

- a) Iga osa või seadme tootja märgistab selle osa või seadme püsivalt ja loetavalt järgmiste andmetega:
  1. nimi, kaubamärk või tootja tunnussümbol; ja
  2. kohaldatavates projekteerimisandmetes määratletud osa number; ja
  3. tähed EPA (osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus) osade või seadmete puhul, mis on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO artiklid.
- b) Erandina punktist a, kui amet nõustub, et osa või seade on liiga väike või muul põhjusel ei ole praktiline osa või seadet punktiga a nõutava teabega märgistada, peab teavet, mida ei ole võimalik osale märkida, sisaldama osa või seadmega kaasnev käitamisdokument või selle pakend.

**21A.805 Kriitiliste osade märgistamine**

Lisaks punkti 21A.804 nõuetele peab iga tüübisertifitseeritud tootele paigaldatava kriitiliseks loetava osa tootja märgistama selle osa püsivalt ja loetavalt osanumbri ja seerianumbriga.

**21A.807 ETSO artiklite identifitseerimine**

- a) Iga alajaole O vastava ETSO loa omanik märgistab iga artikli püsivalt ja loetavalt järgmise teabega:
  1. tootja nimi ja aadress;
  2. artikli nimi, tüüp, osanumber või mudelitähistus;
  3. artikli seerianumber või valmistamise kuupäev või mõlemad; ja
  4. kohaldatav ETSO number.
- b) Erandina punktist a, kui amet nõustub, et osa on liiga väike või muul põhjusel ei ole praktiline osa punktiga a nõutava teabega märgistada, peab teavet, mida ei ole võimalik osale märkida, sisaldama osaga kaasnev käitamisdokument või selle pakend.
- c) Iga isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F APUsid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.

**B JAGU**

## MENETLUSED PÄDEVATELE ASUTUSTELE

## ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED

**21B.5 Reguleerimisala**

- a) Käesoleva jaoga kehtestatakse liikmesriigi pädevale asutusele menetlus nende ülesannete ja kohustuste täitmiseks, mis on seotud käesolevas osas nimetatud sertifikaatide, heakskiitude ja lubade väljaandmise, hooldamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega.
- b) Amet töötab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali, mis aitab liikmesriikidel käesolevat jagu rakendada.

**21B.20 Pädeva asutuse kohustused**

Iga liikmesriigi pädev asutus vastutab jao A alajagude F, G, H ja I rakendamise eest ainult nende taotlejate või omanike osas, kelle peamine tegevuskoht asub tema territooriumil.

**21B.25 Nõuded pädeva asutuse korraldusele**

- a) Üldosa

Liikmesriigid määravad pädeva asutuse, kellele antakse vastutus jao A alajagude F, G, H ja I rakendamiseks ning kellel on dokumenteeritud menetlused, organisatsiooni struktuur ja personal.

- b) Ressursid

1. Personali suurus peab olema jagatud ülesannete täitmiseks piisav.
2. Liikmesriigi pädev asutus määrab juhataja või juhatajad, kes vastutab või vastutavad asutusele antud ülesannete täitmise eest, mille hulka kuulub vajaduse korral suhtlemine ameti ja teiste riikide asutustega.

- c) Pädevus ja väljaõpe

Kõik töötajad peavad olema piisavalt kvalifitseeritud ja neil peavad olema oma ülesannete täitmiseks küllaldased teadmised, kogemused ja väljaõpe.

**21B.30 Dokumenteeritud menetlused**

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette dokumenteeritud menetlused, millega kirjeldatakse käesoleva osa nõuete täitmiseks kasutatavaid vahendeid ja meetodeid ning asutuse korraldust. Menetlused peavad olema ajakohased ja neid kasutatakse asutuses töötamisel alusdokumentidena kõikide seonduvate tegevuste puhul.
- b) Koopia menetlustest ja nende muudatustest peab olema ametile kättesaadav.

**21B.35 Muudatused korralduses ja menetlustes**

- a) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest olulistest muudatustest oma asutuse korralduses ja dokumenteeritud menetlustes.
- b) Liikmesriigi pädev asutus ajakohastab määrustes tehtavaid muudatusi käsitlevaid dokumenteeritud menetlusi õigeaegselt, et tagada nende tõhus rakendamine.

**21B.40 Vaidluste lahendamine**

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette vaidluste lahendamise korra oma asutuses dokumenteeritud menetluste abil.
- b) Kui liikmesriikide pädevate asutuste vahel on vaidlusi, mida ei ole võimalik lahendada, on punktis 21B.25(b)(2) määratletud juhataja kohustus suunata küsimus vahendamiseks ametile.

**21B.45 Aruandmine/kooskõlastamine**

- a) Liikmesriigi pädev asutus tagab vastavalt vajadusele kooskõlastamise oma asutuse muude asjaomaste sertifitseermise, kontrollimise, heakskiitmise või loa andmisega tegelevate rühmade, teiste liikmesriikide ja ametiga, et tagada toodete, osade ja seadmete ohutusega seonduva teabe tulemuslik vahetus.
- b) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest käesoleva osa rakendamisega seotud raskustest.

**21B.55 Andmete säilitamine**

Liikmesriigi pädev asutus säilitab või hoiab kättesaadavana kooskõlas asjaomaste siseriiklike normidega väljaantud sertifikaatide, heakskiitude ja lubadega seonduvaid andmeid, kuni need on edastatud ametile, kes nende eest vastutab.

**21B.60 Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused**

Kui liikmesriigi pädev asutus saab lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse mõne ühendusse mittekuuluva riigi pädevalt asutuselt, antakse see lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus üle ametile levitamiseks kooskõlas algmääruse artikliga 15.

**ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

**ALAJAGU C — EI KOHALDATA****ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

**ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

**ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL****21B.120 Kontrollimine**

- a) Pädev asutus määrab iga heakskiidukirja taotleja või omaniku jaoks kontrollimisrühma, kes peab täitma kõiki kõnealuse heakskiidukirjaga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes kontrollimisrühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuht vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punktis 21B.25 (b)(2).
- b) Pädev asutus peab heakskiidukirja taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.
- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused heakskiidukirja taotlejate või omanike kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  - 1. saadud taotluste hindamine;
  - 2. kontrollimisrühma määramine;
  - 3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
  - 4. dokumentide hindamine (käsiraamat, menetlused jne);
  - 5. auditeerimine ja kontrollimine;
  - 6. parandusmeetmete järelevalve ja
  - 7. heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitused.

**21B.130 Heakskiidukirja väljaandmine**

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootja vastab jao A alajao F kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata välja heakskiidukirja, millega näidatakse üksiktoodete, -osade või -seadmete nõuetele vastavust (EASA vorm 65, vt liide).
- b) Heakskiidukiri sisaldab heakskiidu kohaldamisala, lõppkuupäeva ja vajaduse korral loaga seotud asjakohaseid piiranguid.
- c) Heakskiidukirja kehtivusaeg ei ületa ühte aastat.

**21B.135 Heakskiidukirja säilitamine**

Pädev asutus säilitab heakskiidukirja kuni:

- a) Tootja kasutab EASA vormi 52 (vt liide) nõuetekohaselt tervikõhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioonina ja EASA vormi 1 (vt liide) muude toodete kui tervikõhusõidukite, -osade või -seadmete puhul.
- b) Punktidele 21A.130(c) ja 21A.130(d) vastavate ülevaatuste käigus, mille liikmesriigi pädev asutus enne EASA vormi 52 (vt liide) või EASA vormi 1 (vt liide) kinnitamist läbi on viinud, ei ole tuvastatud tootja esitatud käsiraamatus sisalduvate nõuete või menetluste või asjaomaseid tooteid, osi või seadmeid käsitlevate nõuete täitmata jätmist. Kontrollimistel kontrollitakse vähemalt, et:
  - 1. heakskiit hõlmab kinnitatavat toodet, osa või seadet ja see kehtib;
  - 2. tootja kasutab punktis 21A.125(b) kirjeldatud käsiraamatut ja heakskiidukirjas nimetatud muutunud olukorda töötamisel alusdokumendina. Muudel juhtudel kontrollimist ei jätkata ega kinnitata seetõttu ka käitamissertifikaate;
  - 3. tootmine on toimunud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
  - 4. punktidele 21A.130(b)(2) ja/või (b)(3) vastavad ülevaatused ja katsed (sealhulgas vajaduse korral katseleitud) on läbi viidud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
  - 5. heakskiidukirjas kirjeldatud või käsitletud pädeva asutuse ülevaatused on läbi viidud ja vastuvõetavaks tunnustatud;
  - 6. nõuetele vastavuse deklaratsioon vastab punktile 21A.130 ja sellega ettenähtud teave ei takista selle kinnitamist; ja
- c) Heakskiidukirja kehtivusaeg ei ole lõppenud.

**21B.140 Heakskiidukirja muutmise**

- a) Pädev asutus uurib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21B.120 kõiki heakskiidukirjas tehtavaid muudatusi.
- b) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao F nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt heakskiidukirja.

**21B.143 Tähelepanekutest teatamine**

- a) Kui pädev asutus leiab objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud kooskõlas punktiga 21A.125B ja:
  - 1. esimese astme tähelepanekust teatatakse viivitamata heakskiidukirja omanikule ja kinnitatakse kirjalikult 3 tööpäeva jooksul pärast t&;
  - 2. teise astme tähelepanek kinnitatakse heakskiidukirja omanikule kirjalikult 14 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku tegemist.
- b) Pädev asutus teatab heakskiidukirja omanikule kõikidest punktis 21A.125B(b) määratletud kolmanda taseme tähelepanekutest asjakohasel ja talle sobival viisil.



**21B.145 Heakskiidukirja peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Esimese astme või teise astme tähelepanekute puhul piirab pädev asutus heakskiidukirja osaliselt või täielikult, peatab selle või tunnistab kehtetuks järgmiselt:
  - 1. Esimese astme tähelepaneku puhul piiratakse või peatatakse heakskiidukiri viivitamata. Kui heakskiidukirja omanik ei täida punkti 21A.125B(c)(1) nõudeid, tunnistatakse heakskiidukiri kehtetuks.
  - 2. Teise taseme tähelepaneku puhul otsustab pädev asutus heakskiidukirja võimalike piirangute üle, peatades ajutiselt heakskiidukirja või selle osa. Kui heakskiidukirja omanik ei täida punkti 21A.125B(c)(2) nõudeid, tunnistatakse heakskiidukiri kehtetuks.
- b) Heakskiidukirja peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse heakskiidukirja omanikule kirjalikult. Pädev asutus esitab piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab heakskiidukirja omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- c) Kui heakskiidukiri on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui jao A alajao F nõuete täitmine on uuesti kindlaks tehtud.

**21B.150 Andmete säilitamine**

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  - 1. heakskiidukirja taotleja või omaniku esitatud dokumente;
  - 2. uurimise ja kontrolli käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.120 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
  - 3. heakskiidukirja, sealhulgas selle muudatusi; ja
  - 4. tootjaga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast heakskiidukirja kehtivusaja lõppu.
- d) Samuti säilitab pädev asutus andmed kinnitatud nõuetele vastavuse deklaratsioonide (EASA vorm 52, vt liide) ja käitamissertifikaatide (EASA vorm 1, vt liide) kohta.

**ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT****21B.220 Kontrollimine**

- a) Pädev asutus määrab iga tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku jaoks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma, kes peab täitma kõiki kõnealuse tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes heakskiidu rühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuht vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punktis 21B.25(b)(2).
- b) Pädev asutus peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.
- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused tootjaorganisatsiooni sertifikaadi kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  - 1. saadud taotluste hindamine;
  - 2. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma määramine;
  - 3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
  - 4. dokumentide hindamine (tootjaorganisatsiooni käsiraamat, menetlused jne);
  - 5. auditeerimine;
  - 6. parandusmeetmete järelevalve;
  - 7. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitusel;
  - 8. pidev järelevalve.

**21B.225 Tähelepanekutest teatamine**

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud kooskõlas punktiga 21A.158(a) ja:
1. esimese astme tähelepanekust teatatakse viivitamata tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule ja kinnitatakse kirjalikult 3 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku tegemist;
  2. teise astme tähelepanek kinnitatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule kirjalikult 14 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku tegemist.
- b) Pädev asutus teatab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule kõikidest punktis 21A.158(b) määratletud kolmanda taseme tähelepanekutest asjakohasel ja talle sobival viisil.

**21B.230 Sertifikaadi väljaandmine**

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootjaorganisatsioon vastab jao A alajao G kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata tootjaorganisatsiooni sertifikaadi (EASA vorm 55, vt liide).
- b) Viitenumber lisatakse EASA vormile 55 ameti täpsustatud viisil.

**21B.235 Pidev järelevalve**

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi säilitamise põhjendamiseks teeb pädev asutus pidevalt järelevalvet, et:
1. kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku kvaliteedisüsteem vastab ikka A osa alajao G nõuetele; ja
  2. kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb kooskõlas tootjaorganisatsiooni käsiraamatu; ja
  3. kontrollida tootjaorganisatsiooni käsiraamatu menetluste tõhusust; ja
  4. jälgida valimi alusel toote, osa või seadme standardeid.
- b) Pidev järelevalve toimub kooskõlas punktiga 21B.220.
- c) Pädev asutus tagab kavandatud pideva järelevalve kaudu, et tootjaorganisatsiooni sertifikaat vaadatakse käesoleva osa nõuete täitmise seisukohast täielikult üle iga 24 kuu tagant. Pideva järelevalve hulka võib kuuluda kõnealuse aja jooksul toimunud mitmesugune kontrollimistegevus. Auditite arv võib erineda sõltuvalt organisatsiooni keerukusest, tegevuskohtade arvust ja tootmise olulisusest. Minimaalselt kohaldab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku suhtes pidevat järelevalvet vähemalt kord aastas.

**21B.240 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine**

- a) Pädev asutus jälgib kõiki väheolulisi muudatusi pideva järelevalve abil.
- b) Pädev asutus kontrollib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21B.220 kõiki olulisi muudatusi tootjaorganisatsiooni sertifikaadis või tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku taotluses heakskiidu ulatuse ja tingimuste muutmiseks.
- c) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao G nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt tootjaorganisatsiooni sertifikaati.

**21B.245 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Esimese astme või teise astme tähelepanekute puhul piirab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaati osaliselt või täielikult, peatab selle või tunnistab kehtetuks järgmiselt.
1. Esimese astme tähelepaneku puhul piiratakse või peatatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat viivitamata. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21A.158(c)(1) nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.
  2. Teise taseme tähelepaneku puhul otsustab pädev asutus heakskiidu ulatuse võimalike piirangute üle, peatades ajutiselt tootjaorganisatsiooni sertifikaadi või selle osa. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21A.158(c)(2) nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.

- b) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramisest, peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule kirjalikult. Pädev asutus esitab peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- c) Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaat on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui jao A alajao G nõuete täitmine on uuesti kindlaks tehtud.

#### **21B.260 Andmete säilitamine**

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  - 1. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku esitatud dokumente;
  - 2. kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.220 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, sealhulgas kooskõlas punktiga 21B.225 tehtud tähelepanekud;
  - 3. pideva järelevalve kava, sealhulgas andmeid läbiviidud kontrollimiste kohta;
  - 4. tootjaorganisatsiooni sertifikaati, sealhulgas muudatusi;
  - 5. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikuga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat.

#### **ALAJAGU H — LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID**

#### **21B.320 Kontrollimine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab lennukõblikkussertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi või loa väljaandmist, säilitamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  - 1. taotleja sobivuse hindamine;
  - 2. taotluse kõlblikkuse hindamine;
  - 3. lennukõblikkussertifikaatide liigitus;
  - 4. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine;
  - 5. õhusõidukite ülevaatus;
  - 6. lennukõblikkussertifikaatide vajalike tingimuste või piirangute määramine.

#### **21B.325 Lennukõblikkussertifikaatide väljaandmine**

- a) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et jao A alajao H kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta vastavalt vajadusele lennukõblikkussertifikaadi (EASA vorm 25, vt liide), piiratud lennukõblikkussertifikaadi (EASA vorm 24, vt liide) või lennuloa (EASA vorm 20, vt liide) või muudab seda viivitamata.
- b) Lisaks ühendusevälisest riigist pärinevate uute või kasutatud õhusõidukite lennukõblikkussertifikaatidele annab registreerimisliikmesriigi pädev asutus välja esmase lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15a, vt liide).

#### **21B.330 Lennukõblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Kui on tõendeid, et mõni punktis 21A.181(a) täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus lennukõblikkussertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Lennukõblikkussertifikaadi, piiratud lennukõblikkussertifikaadi või lennuloa peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi või loa omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

**21B.345 Andmete säilitamine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  1. taotleja esitatud dokumente;
  2. uurimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.320(b) määratletud tegevused ja nende lõpptulemused,
  3. koopia sertifikaadist või loast, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

## ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

**21B.420 Kontrollimine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab mürasertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmist, säilitamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  1. kõlblikkuse hindamine;
  2. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine;
  3. õhusõidukite ülevaatus.

**21B.425 Mürasertifikaatide väljaandmine**

Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et jao A alajao I kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta vastavalt vajadusele mürasertifikaadid (EASA vorm 45, vt liide) välja või muudab neid viivitamata.

**21B.430 Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Kui on tõendeid, et mõni punktis 21A.211(a) täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus mürasertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Mürasertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

**21B.445 Andmete säilitamine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus rajab minimaalsete säilitamiskriteeriumidega andmesüsteemi, mis võimaldab iga üksiku mürasertifikaadi väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
  1. taotleja esitatud dokumente;
  2. kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.420(b) määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
  3. koopia sertifikaadist, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

## ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

## ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU P — EI KOHALDATA)

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

---

*Liited***EASA VORMID**

Kui käesoleva lisa vormid antakse välja mõnes muus keeles kui inglise keeles, tuleb neile lisada tõlge inglise keelde.

Käesoleva osa liides nimetatud EASA (Euroopa Lennundusohutusameti) vormidel peavad olema järgmised kohustuslikud omadused. Liikmesriigid tagavad, et nende väljaantud EASA vormid on äratuntavad, ja vastutavad nende vormide trükkimise eest.

I liide – EASA vorm 1, käitamissertifikaat

II liide – EASA vorm 15a, lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat

III liide – EASA vorm 20, lennuluuba

IV liide – EASA vorm 24, piiratud lennukõlblikkussertifikaat

V liide – EASA vorm 25, lennukõlblikkussertifikaat

VI liide – EASA vorm 45, mürasertifikaat

VII liide – EASA vorm 52, õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon

VIII liide – EASA vorm 53, hooldustõend

IX liide – EASA vorm 55, tootjaorganisatsiooni sertifikaat

X liide – EASA vorm 65, heakskiidukiri [tootmine tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel]

1. Sertifitseerinud pädev asutus/riik		<b>KÄITAMISSERTIFIKAAT</b> EASA VORM 1				3. Vormi kontrollnumber
4. Sertifitseeritud organisatsiooni nimi ja aadress:						
6. Artikkel	7. Kirjeldus	8. Osa number	9. Kõlblikkus (*)	10. Kogus	11. Seeria-/partii number	12. Seisund/töö
13. Märkused						
Osa M jao A alajaos F nimetatud organisatsiooni sertifikaadi number: AAA RRR XXXX						
14. Tõendab, et eespool nimetatud artiklid valmistati kooskõlas:		19. <input type="checkbox"/> Osas 145.A.50 sätestatud hooldustõend <input type="checkbox"/> Muu lahtris 13 täpsustatud määrus				
<input type="checkbox"/> tunnustatud projekteerimisandmetega ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks		Tõendab, et kui lahtris 13 ei ole teisiti täpsustatud, on lahtris 12 nimetatud ja lahtris 13 kirjeldatud töö tehtud kooskõlas osaga 145 ja sellega seoses loetakse artiklid valmis kasutuselevõtmiseks.				
<input type="checkbox"/> lahtris 13 nimetatud tunnustamata projekteerimisandmetega						
15. Volitatud isiku allkiri	16. Sertifikaadi/loa number	20. Volitatud isiku allkiri			21. Tõendi/sertifikaadi viitenumber	
17. Nimi	18. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	22. Nimi			23. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	

**KÄITAMISSERTIFIKAAT — EASA VORM 1 (tagakülg)****KÄITAJA/PAIGALDAJA KOHUSTUSED****MÄRKUS:**

1. Oluline on mõista, et üksnes selle dokumendi olemasolu ei anna automaatselt õigust osa/komponendi/koostu paigaldamiseks.
2. Kui käitaja/paigaldaja töötab kooskõlas lahtris 1 täpsustatud lennundusasutusest erineva lennundusasutuse siseriiklike määrustega, on oluline, et käitaja/paigaldaja tagab, et tema lennundusasutus aktsepteerib lahtris 1 nimetatud lennundusasutuse osi/komponente/koostusid.
3. Lahtrid 14 ja 19 ei ole paigaldustõendid. Igal juhul peab õhusõiduki hooldusregister sisaldama paigaldustõendit, mis on välja antud kooskõlas käitaja/paigaldaja siseriiklike määrustega, enne kui õhusõidukiga võib lennata.



**KÄITAMISSERTIFIKAAT — EASA VORM 1****TÄITMISE JUHENDID**

Juhendid käsitlevad üksnes EASA vormi 1 kasutamist seoses tootmisega. Tähelepanu juhitakse osa 145 I liitele, mis hõlmab EASA vormi 1 kasutamist seoses hooldusega.

**1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA**

Osa 21 Alajao G kohaselt on sertifikaadi peamine eesmärk käibele lasta lahtrites 7–11 määratletud tooted, osad, seadmed (edaspidi "artiklid") ja/või materjalid pärast tootmist või tunnustada artiklite hooldustöid pädeva asutuse heakskiidu alusel. Sertifikaati, millele EASA vormis viidatakse, nimetatakse käitamissertifikaadiks.

Sertifikaati kasutatakse importimiseks ning siseriiklikel ja ühendusesistel eesmärkidel ning see on ametlik sertifikaat artiklite ülekandmisel tootjalt käitajatele. Sertifikaat ei ole saateleht ega lastikiri.

Sertifikaadi võivad välja anda üksnes organisatsioonid, mille pädev asutus on osa 21Alajao G kohaselt sertifitseerinud, võttes arvesse heakskiidu ulatust. Ohusoidukit ei või kasutusse võtta sertifikaati kasutades.

Ühele sertifikaadile ei või märkida läbisegi uusi ja kasutatud artikleid.

Ühele sertifikaadile ei või märkida läbisegi artikleid, mis on sertifitseeritud kooskõlas "tunnustatud andmetega", ja artikleid, mis vastavad "tunnustamata andmetele", mistõttu võib lahtris 14 teha risti üksnes ühte kasti.

Ühele sertifikaadile ei või märkida läbisegi osa 21Alajagude G ja F kohaselt käibelelastud osi.

**2. ÜLDOSA**

Sertifikaat peab vastama lisatud formaadile, kaaasa arvatud lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks sertifikaati ära tunda. Sertifikaadi suurust võib oluliselt suurendada või vähendada, kui sertifikaat jääb äratuntavaks ja loetavaks. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.

Tuleb panna tähele, et käitaja kohustusi käsitlevad selgitused paiknevad tavaliselt käesoleva sertifikaadi tagaküljel, kuid need võib lisada ka sertifikaadi esiküljele, lühendades vormi pikkust.

Kogu trükitud tekst peab olema selge ja hõlpsalt loetav.

Sertifikaat võib olla valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmistrükitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud. Aktsepteeritakse inglise keelt ja vajaduse korral üht või mitut väljaandva liikmesriigi ametlikku keelt.

Sertifikaadile märgitavad andmed võivad olla kirjutatud kas kirjutusmasinaga, arvutiga või käsitsi suurtähtedega nii, et neid saab hõlpsalt lugeda. Lühendeid tuleb võimaluse korral vältida.

Sertifikaadi täitja võib sertifikaadi tagaküljele jäävat ruumi kasutada lisamärkusteks, kuid mitte lennukõlblikkust käsitleva avalduse esitamiseks.

Sertifikaadi originaal peab artiklitega kaasas käima ning sertifikaat ja artiklid peavad üksteisele vastama. Artikli tootnud organisatsioon peab säilitama koopia sertifikaadist. Kui sertifikaadi vorm ja andmed on koostatud täielikult arvutipõhiselt, on neid pädeva asutuse nõusolekul lubatud säilitada turvalises andmebaasis.

Kliendile saadetud või sertifikaadi täitja säilitatavate koopiade arv ei ole piiratud.

Artikliga kaasas käiva sertifikaadi võib paremaks säilitamiseks panna ümbrikku.

**3. KÄITAMISSERTIFIKAADI TÄITMINE**

Lahter 1 Heakskiidu, mille alusel lahtris 16 nimetatud sertifikaat välja antakse, andnud pädeva asutuse liikmesriik. Kui pädev asutus on amet, tuleb märkida "EASA". Nimed võivad olla valmis trükitud.

Lahter 2 Valmistrükitud tekst "Käitamissertifikaat/EASA vorm 1."

Lahter 3 Selles lahtris peab sertifikaadi kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrükitud kordumatu number; arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmis trükitud, kui arvuti on programmeeritud selle numbri andma.

Lahter 4 Käesolevas lahttris toodud teave peab vastama kahele eesmärgile:

1. seostama sertifikaadi organisatsiooni sertifikaadiga, et kontrollida sertifikaadi õigsust ja volitusi;
2. pakkuma vahendeid tootmis- ja käibelelaskmiskoha kiireks identifitseerimiseks, et hõlbustada probleemide või järelepärimiste korral jälgitavust ja teabevahetust.

Seepärast kantakse lahtrisse selle organisatsiooni sertifikaadi omaniku nimi, kes vastutab nõuetele vastavuse või lennukõlblikkuse lõpliku määramise eest ja kelle heakskiidu viitenumber on lahttris 16. Nimi tuleb märkida täpselt samal viisil, kui see on organisatsiooni sertifikaadil.

Lahtrisse 4 kantud aadressid hõlbustavad identifitseerida heakskiidu omanikku JA identifitseerida käibelelaskmiskohta.

Kui tootmis- ja käibelelaskmiskoht on mõni sertifikaadis loetletud organisatsiooni aadressidest, on see ainus aadress, mis tuleb käesolevasse lahtrisse märkida.

Kui tootmis- ja käibelelaskmiskohta EI OLE sertifikaadis loetletud, nõutakse kahte aadressi. Esimene aadress on heakskiidu omaniku oma (nagu see on loetletud sertifikaadis) ja teine aadress märgitakse tootmis- ja käibelelaskmiskoha identifitseerimiseks.

See lahter võib olla valmis trükitud. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku logo vms on lubatud, kui see mahub lahtrisse.

Lahter 5 Lahtri eesmärk on viidata tellimusele/lepingule/arvele või mõnele muule organisatsioonisisesele menetlusele, mis võimaldab jälgitavussüsteemi loomist. Lahtri kasutamine selliseks jälgitavuseks on tungivalt soovitatav artikli seerianumbrite või partiinumbrite puudumisel. Kui lahtrit ei kasutata, märkida "ei ole" ("N/A").

Lahter 6 Lahter on mõeldud sertifikaate väljaandva organisatsiooni töö hõlbustamiseks, võimaldades viitenumbrite kasutamise kaudu teha kergesti ristviidet lahtrile 13 "Märkused". Lahter 6 tuleb täita, kui artikleid on rohkem kui üks.

Kui sertifikaati kasutatakse mitme artikli käitamiseks, on lubatud kasutada eraldi nimekirja, kui sertifikaat ja nimekiri sisaldavad omavahelisi ristviiteid.

Lahter 7 Tuleb esitada artikli nimetus või kirjeldus. Eelistatavalt tuleks kasutada osade illustreeritud kataloogi (IPC) määratlust. Kirjeldus peab sisaldama viidet võimalikele kohaldatavatele ETSO lubadele või EPA-märgistusele.

Lahter 8 Märkida osa number. Eelistatavalt tuleks kasutada IPC määratlusele vastavat numbrit.

Lahter 9 Lahtrisse märgitakse need tüübideklaratsiooni saanud kasutusotstarbed, millega seoses käibelelastud artikleid paigaldada võib ja mis põhinevad kinnitatud remondiprojekti omaniku antud tabel vastavalt punktides 21A.4 ja 21A.133(b) ja 21A.133(c) kirjeldatud kokkuleppele. Lubatud on järgmised kanded.

- a) Vähemalt üks kinnitatud remondiprojekti omaniku määratud õhusõiduki, propelleri või mootori üksik- või seeriamudel. Mootori või propelleri käibelelaskmise puhul märkida õhusõiduki heakskiidetud kasutusotstarve, või kui see ei ole täpsustatud, märkida "tüübisertifitseeritud mootor/propeller". ETSO artikli puhul märkida kas tüübideklaratsiooni saanud kasutusotstarve või "ETSO artikkel". ETSO artiklisse paigaldatavate osade puhul märkida ETSO artikli osa number.
- b) "Mitte ühtegi" kasutatakse üksnes juhul, kui on teada, et artiklil ei ole veel tüübideklaratsiooni saanud kasutusotstarvet, näiteks kuni tüübisertifikaadi saamiseni, üksnes katse puhul, kuni tunnustatud andmete saamiseni. Kui kasutatakse seda kategooriat, tuleb lahtrisse 13 märkida asjakohane selgitav teave, ja uued artiklid võib käibele lasta üksnes nõuetele vastavuse näitamiseks.
- c) "Erinevad", kui toode on punktidele 21A.133(b) ja 21A.133(c) vastavate kokkulepete kohaselt kõlblik paigaldamiseks mitmetele tüübideklaratsiooni saanud toodetele kooskõlas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi järelevalve eest vastutava pädeva asutuse heakskiidetud menetlusega.

Mitme tüübideklaratsiooni saanud kasutusotstarbe puhul võib käesolev lahter sisaldada ka ristviidet lisatud dokumendile, milles need kasutusotstarbed on loetletud.

Lahtris 9 sisalduv teave ei anna õigust paigaldada artiklit teatavale õhusõidukile, mootorile või propellerile. Käitaja/paigaldaja peab selliste dokumentide nagu osade kataloog, teenindusbületäänid jne kaudu kinnitama, et artiklit võib kõnealusesse kohta paigaldada.

Lahtri 9 teave ei tähenda tingimata, et toodet, osi või seadmeid võib paigaldada üksnes loetletud mudelitele. Samuti ei taga see, et toodet, osi või seadmeid võib paigaldada kõikidele lahtris 9 nimetatud toodetele. Paigaldamise lubatavust võivad mõjutada muudatused tootes või konfiguratsioonis.

Kui projekteerija on identifitseerinud osa kooskõlas ametlikult tunnustatud standarditega, loetakse osa standardosaks ja selle käibelelaskmine vastavalt EASA vormiga 1 ei ole vajalik. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik laseb standardosa käibe EASA vormiga 1, peab ta suutma näidata, et osa tootmine on tema kontrolli all.

Lahter 10 Käibelelastavate artiklite kogus.

Lahter 11 Märkida vajaduse korral seeria- või partii number. Kui kumbagi ei kohaldata, märkida "Ei ole" ("N/A").

Lahter 12 Märkida järgmisest tabelist üks või mitu asjakohast tüüpsõna. Tabelis on loetletud jutumärkides tüüpsõnad, mida lubatakse kasutada uute artiklite käibelelaskmisel enne nende kasutusse võtmist. Samuti täpsustatakse asjaolud ja tingimused, mille kohaselt neid võib kasutada. Kui kohaldatakse lahtriga 14 seotud sertifitseerimise ettekirjutusi, tuleb teha märke asjakohasesse lahtrisse ja allkirjastada lahter 15.

#### UUTE OSADE TÜÜPSÕNADE TABEL

##### 1. "TOODETUD"

- a) Uue artikli tootmine kooskõlas kohaldatavate projekteerimisandmetega; või
- b) algse tootja tehtud uuesti sertifitseerimine pärast sellise artikli parandustöid, mis on eelnevalt käibe lastud vastavalt lõikele 1(a) ja enne kasutuselevõtmist leitud olevat kasutuskõlbmatu, st defektne, kontrollimist või katsetamist vajav või kõlblikkusaja ületanud. Andmed algse käibelelaskmise ja parandustööde kohta tuleb kanda lahtrisse 13 või uute artiklite uuesti sertifitseerimine nõuetele vastavuse eesmärgist lennukõlblikkuse eesmärgini kohaldatavate projekteerimisandmete heakskiitmise ajal, tingimusel et artiklid vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele. Selgitus käibelelaskmise aluse kohta ja algse käibelelaskmise andmed kantakse lahtrisse 13.

##### 2. "KONTROLLITUD/KATSETATUD"

Eelnevalt käibelelastud uue artikli kontrollimine:

- a) et saavutada vastavus kohaldatavate projekteerimisandmetega; või
- b) kooskõlas tarbijakohase standardi või spetsifikaadiga, mille andmed tuleb kanda lahtrisse 13; või
- c) et saavutada töökõlblikkus ja kõlblikkus ohutuks kasutamiseks enne uuesti käibe varuosana, kui artikkel on saadud EASA vormiga 1. Selgitus käibelelaskmise aluse ja algse käibelelaskmise andmed kantakse lahtrisse 13.

##### 3. "MUUDETUD"

Muudatus, mille algne tootja on teinud eelnevalt käibelelastud artiklisse enne selle kasutuselevõttu. Andmed muudatuse ja algse käibelelaskmise kohta kantakse lahtrisse 13.

Eespool nimetatud teabe täiendamiseks tuleb viidata tunnustatud andmetele/käsiraamatule/spetsifikaadile. Teave tuleb märkida kas lahtrisse 12 või 13.

Lahter 13 Sellesse lahtrisse tuleb kas otse või viitega täiendavatele dokumentidele märkida teave, millega identifitseeritakse teavaid andmeid või piiranguid, mis on seotud artikli käibelelaskmisega ja mis on vajalikud, et käitaja/paigaldaja saaks määrata artikli lõpliku lennukõlblikkuse. Teave peab olema selge ja täielik ning see tuleb esitada sellise määramise jaoks sobivas vormis ja asjakohasel viisil.

Igast märkest peab selguma, millise artikliga see on seotud.

Kui märkeid ei ole, siis kirjutada "ei ole".

Näited asjaoludest, mille puhul tuleks lahtrisse 13 märke teha:

- kui sertifikaati kasutatakse nõuetele vastavuse näitamiseks, tuleb lahtri 13 algusesse teha järgmine märg:

"ÜKSNES NÕUETELE VASTAVUSE NÄITAMISEKS, EI VÕI PAIGALDADA KASUTUSELOLEVALE TÕÜBISERTIFITSEERITUD ÕHUSÕIDUKILE/MOOTORILE/PROPELLERILE",

- kui amet ei ole projekteerimisandmeid kinnitanud, tuleb nimetada projekteerimisandmete heakskiitmise eest vastutava kolmanda riigi pädev asutus ja teha järgmine märg koos viitega heakskiidule:

"Projekteerimisandmed on kinnitanud (nimetada kolmanda riigi pädev asutus ja viide heakskiidule)",

- uute artiklite uuesti sertifitseerimine nõuetele vastavuse eesmärgist lennukõlblikkuse eesmärgini kohaldatavate projekteerimisandmete heakskiitmise ajal, tingimusel et artiklid vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele.

Kui konstruktsioonis ei ole projekteerimisandmete kinnitamise menetluse käigus toimunud muudatusi, võib tootja märkida, et projekteerimisandmed on heaks kiidetud ja kõnealune osa on paigaldamiskõlblik, tingimusel et see on endiselt samas seisukorras, kui käitajale/paigaldajale toimetamise ajal. Tootja peab selle märkuse tegema teisele EASA vormile 1, kuhu tuleb lisaks muudele vajalikele märkustele esitada asjaomane selgitav teave. Kasutada tuleb järgmist sõnastust: "UUTE OSADE SERFITSEERIMINE NÕUETELE VASTAVUSE EESMÄRGIST LENNUKÕBLIKKUSE EESMÄRGINI: KÄESOLEV DOKUMENT TÕENDAB ÜKSNES NENDE PROJEKTEERIMISANDMETE KINNITAMIST, MILLE JAOKS KÄESOLEV ARTIKKEL (KÄESOLEVAD ARTIKLID) TOODETI, KUID EI HÕLMA NÕUETELE VASTAVUST/SEISUKORDA PÄRAST ALGSE EASA VORMI 1 VÄLJAANDMIST, VIIDE ...".

EASA vormi 1 (nii seoses nõuetele vastavusega kui ka lennukõlblikkusega) peab koostama sama organisatsioon, kes tegi esmase EASA vormi 1 nõuetele vastavuse näitamiseks, st kas algne tootja või esmane tootja.

- Kui sertifikaati ei anta välja osa 21 Alusel, tuleb kasutada järgmist märget:  
"Käesolev sertifikaat on välja antud ... alusel [muud kohaldatavad eeskirjad kui osa 21]".
- Tervikmootorite ja -propellerite puhul tuleb viidata kohaldatavale tüübisertifikaadile.
- Tervikmootorite ja -propellerite puhul lisaks kõik importiva riigi nõutavad ekspordidokumendid, mis on tavaliselt määratletud tüübisertifikaadi andmelehel.
- Tervikmootorite puhul mootori valmistamise päeval kehtivatele kohaldatavatele nõuetele vastavuse deklaratsioon.
- ETSO artiklite puhul märkida kohaldatava ETSO loa number.
- Kasutuspiirangud remonditud artiklitele.
- Muudatuste standard.
- Varustatud alternatiivsete heakskiidetud artiklitega.
- Kohaldatavad soodustused.
- Ei ole vastavuses sertifitseerimistingimustega.
- Andmed tehtud remonditööde kohta või viide dokumendile, mis neid käsitleb.
- Vastavus või mittevastavus lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutustega või teenindusbülletäänidega.
- Teave piiratud kasutusega artiklite kohta.
- Artiklite seisukord või viide dokumendile, kus seda teavet käsitletakse.
- Tootmiskuupäev või vulkaniseerimiskuupäev.
- Andmed kõlblikkusaja kohta.
- Puudused.
- Kasutusaeg uuena (TSN), kasutusaeg pärast hooldust (TSO) jne.
- Erandid importiva riigi teatatud erinõuetest.
- Konfigureeritud importiva riigi teatatud erinõuetele vastamiseks.
- Eelnevalt käibelelastud "uute" artiklite uuesti sertifitseerimine.

Lahter 14 Käesolevat lahtrit võib kasutada üksnes uute artiklite seisukorra näitamiseks.

Käesoleva sertifikaadi peamine eesmärk on lasta artikleid käibele lennukõlblikkuse eesmärkidel, mis tähendab kooskõla heakskiidetud projekteerimisandmetega ja kõlblikkust ohutuks kasutamiseks.

EL loeb käesoleva lennukõlblikkussertifikaadi kehtivaks kogu maailmas, kui ei ole teatatud konkreetsetest imporditingimustest.

Kui lennukõlblikkuse eesmärgil väljaantud EASA vormi 1 kasutatakse selliste imporditingimuste täitmiseks, kinnitatakse vastavus nendele imporditingimustele kooskõlas kahepoolse lepingu või muu töökorra alusel. Et osa number on märgitud lahtrisse 8 ja vastavus impordi eritingimustele on märgitud lahtrisse 13, tähendab "kinnitatud" seda, et importiva riigi pädev asutus on selle kinnitanud.

Sertifikaati võib kasutada ka nõuetele vastavuse sertifikaadina, kui artiklid vastavad kohaldatavatele projekteerimisandmetele, mis ei ole kinnitatud lahtris 13 märgitud põhjusel (nt kuni tüübisertifikaadi saamiseni, üksnes katse puhul, kuni tunnustatud andmete saamiseni).

Sellisel juhul tuleb lahtri 13 algusesse, mitte eraldi dokumenti, teha järgmine täiendav märg: "ÜKSNES NÕUETELE VASTAVUSE NÄITAMISEKS, EI VÕI PAIGALDADA KASUTUSEL OLEVALE TÜÜBISERTIFIITSEERITUD ÕHUSÕIDUKILE/MOOTORILE/PROPELLERILE".

Ühele sertifikaadile ei või märkida läbisegi lennukõlblikkuse ja nõuetele vastavuse eesmärgil käibelelastud artikleid. Tuleb viidata ka märkustele lahtri 9 täitmiseks.

Lahter 15 Selle isiku tavapärase käsitsi kirjutatud allkiri, kelle kinnitatud tootjaorganisatsioon on kirjalikult volitanud uute artiklite jaoks sertifikaate koostama. Templi kasutamine allkirja asemel ei ole lubatud, kuid volitatud isik võib lisada identifitseerimise hõlbustamiseks oma allkirjale templijäljendi. Elektrooniline allkiri on lubatud konkreetsel juhul kokkuleppel pädeva asutusega, kui on võimalik näidata samaväärset kontrolli, jälgitavuse ja usaldusväärsuse taset. (Elektroonilise allkirja kohta vt AMC 21A.163(c)).

Lahter 16 Märkida täielik viide volitustele, mille pädev asutus on uusi artikleid käibelelaskvale organisatsioonile andnud.

Lahter 17 Lahtri 15 allkirjastanud isiku nimi, trükitud kirjutusmasinal või arvutiga või loetavalt käsitsi kirjutatud.

Lahter 18 allkirjastamise kuupäev, vormis päev/kuu/aasta. Kuu tuleb märkida tähtedega (tuleb kasutada piisaval arvul tähti, et mõeldud kuud ei oleks võimalik kaheti mõista).

Lahter 19 Uute artiklite puhul ei kasutata ja kriipsutatakse läbi.

Lahter 20 Uute artiklite puhul ei kasutata ja kriipsutatakse läbi.

Lahter 21 Uute artiklite puhul ei kasutata ja kriipsutatakse läbi.

Lahter 22 Uute artiklite puhul ei kasutata ja kriipsutatakse läbi.

Lahter 23 Uute artiklite puhul ei kasutata ja kriipsutatakse läbi.

## LIIKMESRIIK

Euroopa Lennundusohutusameti liige

**LENNUKÕLBLIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT**

ARC-VIIDE:

Praegu kehtiva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1592/2002 kohaselt tõendab liikmesriik, et järgmine õhusõiduk:

**Õhusõiduki tootja:** .....

**Õhusõiduki tootjamärgistus:** .....

**Õhusõiduki tüüp:** .....

**Õhusõiduki registreerimisnumber:** .....

**Õhusõiduki seerianumber:** .....

on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.

Väljaandmise kuupäev: .....

Kehtivusaja lõpp: .....

Allkiri: .....

Loa number: .....

Pädeva asutuse logo

**LENNULUBA**

(*)	
Määruse (EÜ) nr 1592/2002 alusel määratud registreerimisliikmesriigi pädev asutus lubab nimetatud õhusõidukil lennata liikmesriigi territooriumil allpool loetletud tingimustel. Käesolev luba kehtib ka lendudel teistesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba kõnealuste riikide pädevatelt asutustelt.	1. Riikkondsus ja registreerimisnumbrid
2. Õhusõiduki tootja/tüüp	3. Seerianumber
4. Luba hõlmab	
5. Piirangud/märkused	
6. Väljaandmise koht ja kuupäev	7. Pädeva asutuse esindaja allkiri

EASA vorm 20

**KÄESOLEV LUBA PEAB KÕIKIDE LENDUDE AJAL ÕHUSÕIDUKIS OLEMA.**

(\*) Täidab registreerimisliikmesriik.

## PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAAT

(*)	(Registreerimisliikmesriik) (Väljaandev asutus)	(*)
1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid	2. Tootja ja tootja määrang õhusõidukile	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
<p>5. Käesolev lennukõblikkussertifikaat on välja antud 7. detsembril 1944. aasta rahvusvahelise tsiviilennunduse konventsiooni (***) ja määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 5 lõike 3 punkti b kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõblilikuks, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas eespool nimetatud tingimuste ja asjaomaste kasutuspiirangutega.</p> <p>Lisaks eespool mainitule kohaldatakse järgmisi piiranguid:</p> <p>(**) Õhusõidukit võib kasutada rahvusvahelises lennuliikluses olenemata eespool nimetatud piirangutest.</p> <p>Väljaandmise kuupäev: Allkiri:</p> <p>Piirangud/märkused:</p>		
6. Käesolev lennukõblikkussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. <p>Käesolevale sertifikaadile tuleb lisada ajakohane lennukõblikkuse kontrolli sertifikaat.</p>		

EASA vorm 24

**Käesolev luba peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.**

(\*) Täidab registreerimisliikmesriik.

(\*\*) Mittevajalik maha tõmmata.



## LENNUKÕLBLIKUSSERTIFIKAAT

(*)	(Registreerimisliikmesriik) (Väljaandev asutus)	(*)
1. Riikondsus ja registreerimismumbrid	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamargistus	3. Õhusõiduki seerianumber:
4. Kategooriad		
5. Käesolev lennukõlblikussertifikaat on välja antud 7. detsembril 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillemunduse konventsiooni ja määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 5 lõike 3 punkti c kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui seda hooldatakse kooskõlas eespool nimetatud tingimuste ja asjaomaste kasutuspiirangutega.  Väljaandmise kuupäev:  Piirangud/märkused:  Allkiri:		
6. Käesolev lennukõlblikussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab.  Käesolevale sertifikaadile tuleb lisada ajakohane lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.		

EASA vorm 25

**Käesolev luba peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.**

(\*) Täidab registreerimisliikmesriik.

(*) Täidab registreerimisliikmesriik	1. Registreerimisliikmesriik	2. Dokumendi number			
<b>MÜRASERTIFIKAAT</b>					
3. Riikondsus ja registreerimisnumbrid .....	4. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus			5. Õhusõiduki seerianumber .....	
6. Mootor .....			7. Propeller (*) .....		
8. Suurim stardimass (kg) .....	9. Suurim maandumismass (kg) (*) .....		10. Mürastandard .....		
11. Täiendavad muudatused, mis on seotud kohaldatavate müra sertifitseerimise standardite täitmisega. .....					
12. Müratase stardiraja kõrval koguvõimsuse korral (*) .....	13. Müratase maandumisrajale lähenedes (*) .....	14. Müratase õhukütõusmisel (*) .....	15. Müratase ülelennul (*) .....	16. Stardimüratase (*) .....	
Märkused					
17. Käesolev mürasertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviilennunduse konventsiooni lisa 16 l kõite ja määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 6 kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse vastavaks eespool nimetatud mürastandardiga, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas asjaomaste nõuete ja kasutuspiirangutega					
18. Väljaandmise kuupäev .....			19. Allkiri .....		

<b>ÕHUSÕIDUKI NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOON</b>		
1. Tootjariik	2. Euroopa Liidu või EASA liikmesriigi pädev asutus	3. Avalduse viitenumber
4. Organisatsioon		
5. Õhusõiduki tüüp	6. Tüübisertifikaadi viide:	
7. Õhusõiduki register või märgistus	8. Tootja identifitseerimisnumber	
9. Mootori/propelleri andmed (*)		
10. Muudatused ja/või teenindusbülletäänid (*)		
11. Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused		
12. Tegevusload		
13. Vabastused, erandid või mööndused (*)		
14. Märkused		
15. Lennukõlblikkussertifikaat		
16. Lisanõuded		
17. Nõuetele vastavuse deklaratsioon Tõendatakse, et käesolev õhusõiduk vastab täielikult tüübisertifitseeritud konstruktsioonile ja lahtritesse 9, 10, 11, 12 ja 13 märgitud andmetele. Õhusõiduk on kõlblik ohutuks kasutamiseks. Õhusõidukiga on tehtud piisavalt katselende.		
18. Allkiri	19. Nimi	20. Kuupäev (päev/kuu/aasta)
21. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide		

EASA vorm 52

(\*) Mittevajalik maha tõmmata.

**ÕHUSÕIDUKI NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOON — EASA VORM 52****TÄITMISE JUHENDID**

Osa 21 jao A alajao F kohaldamisel tähendab nõuetele vastavuse deklaratsioon tervikõhusõiduki puhul EASA vormi 52 või muude toodete, osade, seadmete ja/või materjalide puhul EASA vormi 1.

Volitatud isik tähendab isikut, kes on nimetatud allkirjaõiguslikuks isikuks pädeva asutuse heakskiidetud ja punktile 21A.125(b) vastavas käsiraamatus.

Vastutav ametikoht tähendab sellise isiku ametikohta, kelle tööülesanded hõlmavad vastutust toote nõuetele vastavuse eest ja kellel on piisav pädevus, et takistada selliste artiklite käibeelaskmist, mis ei vasta kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja/või ei ole kõlblikud ohutuks kasutamiseks.

**1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA**

Sellise õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni kasutamist, mille tootja on välja andnud osa 21 jao A alajao F kohaselt, kirjeldatakse punktis 21A.130, samuti nende täitmise vastuvõetavaid viise.

Osa 21 jao A alajao G kohaselt väljaantud õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) eesmärk on võimaldada asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikul kasutada õigust saada teatava õhusõiduki lennukõlblikussertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevalt asutuselt.

**2. ÜLDOSA**

Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab vastama lisatud formaadile, sealhulgas lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks nõuetele vastavuse deklaratsiooni ära tunda. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.

Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab olema valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmistrükitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud.

Deklaratsiooni võib täita kirjutusmasinal, arvutiga või käsitsi, kasutades hõlpsa loetavuse huvides suurtähti. Aktsepteeritakse inglise keelt ja vajaduse korral üht või mitut väljaandva liikmesriigi ametlikku keelt.

Heakskiidetud tootjaorganisatsioon peab säilitama koopia deklaratsioonist ja kõikidest lisadest, millele on viidatud.

**3. NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOONI TÄITMINE**

Et dokument oleks kehtiv, tuleb teha kanne igasse lahtrisse.

Registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele võib nõuetele vastavuse deklaratsiooni välja anda üksnes juhul, kui õhusõiduki projekt ja sellesse paigaldatud tooted on heaks kiidetud.

Lahtrites 9, 10, 11, 12, 13 ja 14 nõutavat teavet võib esitada viitena tootjaorganisatsiooni valduses olevatele eraldi identifitseeritud dokumentidele, kui pädev asutus ei ole otsustanud teisiti.

Ei ole ette nähtud, et käesolev nõuetele vastavuse deklaratsioon hõlmaks kõiki neid tooteid, mille paigaldamine võib kohaldatavate kasutuseeskirjade täitmiseks vajalikuks osutuda. Siiski võib mõne nendest toodetest märkida lahtrisse 10 või heakskiidetud tüübi projekti. Seepärast meenutatakse käitajatele nende kohustust tagada vastavus kohaldatavatele kasutuseeskirjadele.

Lahter 1 Märkida tootjariigi nimi.

Lahter 2 Pädev asutus, kelle pädevuse piires nõuetele vastavuse deklaratsioon välja antakse.

Lahter 3 Selles lahtris peaks deklaratsiooni kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrükitud kordumatu seeria-number. Arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmis trükitud, kui arvuti on programmeeritud selle numbri andma ja trükkima.

Lahter 4 Deklaratsiooni väljaandva organisatsiooni täielik nimi ja aadress. See lahter võib olla valmis trükitud. Logod vms on lubatud, kui logo sellesse lahtrisse mahub.

Lahter 5 Õhusõiduki tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel.

Lahter 6 Tüübisertifikaadi viitenumbrid ja väljaandmine kõnealusele õhusõidukile.

Lahter 7 Kui õhusõiduk on registreeritud, märgitakse siia registreerimisnumber. Kui õhusõiduk ei ole registreeritud, märgitakse siia viide, mida liikmesriigi pädev asutus ja vajaduse korral kolmanda riigi pädev asutus aktsepteerib.

- Lahter 8 Identifitseerimisnumber, mille tootja on kontrollimiseks, jälgitavuseks ja tehnoabiks andnud. Seda nimetakse mõnikord tootja seerianumbriks (*Manufacturers Serial No/Constructors No*).
- Lahter 9 Mootori ja propelleri tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud asjaomases tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel. Samuti tuleks näidata tootja identifitseerimisnumber ja asukoht.
- Lahter 10 Heakskiidetud konstruktsioonimuudatused õhusõiduki määratluses.
- Lahter 11 Kõikide kohaldatavate lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste (või samaväärsete dokumentide) loetelu ja nõuetele vastavuse deklaratsioon, samuti kõnealust õhusõidukit, sealhulgas tooteid ja paigaldatud osi, seadmeid ja varustust käsitlevate nõuete täitmise viisi kirjeldus. Märkida tuleb ka võimalikud tulevased tähtajad nõuete täitmiseks.
- Lahter 12 Heakskiidetud tahtmatud kõrvalekalded heakskiidetud tüübiprojektist.
- Lahter 13 Sellesse lahtrisse võib märkida üksnes kokkulepitud vabastused, erandid või mööndused.
- Lahter 14 Märkused. Igasugune teave ja kõik selgitused, erandmed või piirangud, mis võivad õhusõiduki lennukõlblikkust mõjutada. Kui sellist teavet või selliseid andmeid ei ole, märkida "EI OLE".
- Lahter 15 Märkida "Lennukõlblikkussertifikaat" või "Piiratud lennukõlblikkussertifikaat" või taotletav lennukõlblikkussertifikaat.
- Lahter 16 Sellesse lahtrisse tuleb märkida lisanõuded, näiteks impordiriigi nõuded.
- Lahter 17 Nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivus sõltub sellest, kas kõik vormi lahtrid on täielikult täidetud. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama katselendude protokollide koopiad ja andmed dokumenteeritud defektide ja nende parandamise kohta. Asjaomased sertifitseerivad töötajad ja mõni lennumeeskonna liige, nt katselendur või pardainsener-katselendur, peaksid aruande vastuvõetavaks tunnistamiseks sellele alla kirjutama. Läbiviidud katselennud kuuluvad kvaliteedisüsteemi kontrolli alla vastavalt punktile 21A.139, eriti punktile 21A.139(b)(1)(vi), tagamaks, et õhusõiduk vastab kohaldatavatele projekterimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.
- Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama loetelu artiklitest, mis on tarnitud (või kättesaadavaks tehtud), et täita käesolevas deklaratsioonis sätestatud ohutu kasutamise seotud nõudeid.
- Lahter 18 Nõuetele vastavuse deklaratsioonile võib alla kirjutada isik, kelle on selleks kooskõlas punktiga 21A.145(d) volitanud tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik. Templi abil tehtud allkirja ei või kasutada.
- Lahter 19 Sertifikaadi allkirjastanud isiku nimi tuleb trükkida kirjutusmasinal või arvutiga või kirjutada loetaval viisil käsitsi.
- Lahter 20 Tuleb märkida nõuetele vastavuse deklaratsiooni allkirjastamise kuupäev.
- Lahter 21 Tuleb viidata heakskiidule, mille pädev asutus on tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule andnud.

**HOOLDUSTÕEND**

[HEAKSKIIDETUD TOOTJAORGANISATSIOONI NIMI]

**Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide:**

**Punktile 21A.163(d) vastav hooldustõend.**

Õhusõiduk: ..... Tüüp: ..... Valmistaja number/registrinumber: .....

on hooldatud vastavalt töökäsule: .....

Tehtud tööde lühikirjeldus:

**Tõendab**, et nimetatud töö tehti kooskõlas punktiga 21A.163(d) ja tehtud töö poolest on õhusõiduk valmis kasutuselevõtmiseks ja seega kõlblik ohutuks kasutamiseks.

Sertifitseerinud töötaja (nimi):

(allkiri):

Asukoht:

Kuupäev: . . - . . - . . . . . (päev, kuu, aasta).

**HOOLDUSTÕEND — EASA VORM 53**

## TÄITMISE JUHENDID

EASA VORMI 53 lahtrisse TEHTUD TÖÖDE LÜHIKIRJELDUS tuleb märkida viide töö tegemiseks kasutatud tunnustatud andmete kohta.

EASA VORMI 53 lahter ASUKOHT viitab asukohale, kus toimub hooldus, mitte organisatsiooni rajatiste asukohale (kui need erinevad).

## TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

## EUROOPA LIIDU\* või EASA

liikmesriigi pädeva asutuse

## SERTIFIKAAT

VIIDE: NAA.G.XXXX

Kehtivate Euroopa määruste ja allpool täpsustatud tingimuste kohaselt tõendab pädev asutus, et

**Äriühingu nimi**  
**Aadress**

on

TOOTJAORGANISATSIOON,

mis on heaks kiidetud osa 21 jao A alajao G kohaselt

## TINGIMUSED:

1. Heakskiit on piiratud lisatud sertifikaadi tingimustes täpsustatud heakskiiduga.
2. Käesolev heakskiit nõuab tootjaorganisatsiooni käsiraamatus täpsustatud menetluste täitmist.
3. Käesolev heakskiit kehtib, kuni heakskiidetud tootjaorganisatsioon täidab osa 21 jao A alajao G nõudeid.

Alge väljaandmise kuupäev:	Väljaandmise kuupäev:	Allkiri:
		Pädeva asutuse või EASA nimel





## HEAKSKIIDUKIRI

**Euroopa Liidu  
või EASA  
liikmesriigi pädev asutus**

[TAOTLEJA NIMI]  
[KAUBANIMI (kui see erineb)]  
[TAOTLEJA TÄIELIK AADRESS]

Kuupäev (aasta/kuu/päev)  
Viide: [NAA].F.[XXX]

**Teema:** TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI CERTIFIKAADI PUUDUMISEL, HEAKSKIIDUKIRI

Lugupeetud . . . . .

Teie tootmise järelevalvesüsteemi on hinnatud ja see on leitud olevat kooskõlas osa 21 jao A alajaoga F.

Seepärast oleme allpool täpsustatud tingimustel nõus, et allpool nimetatud toodete, osade ja seadmete nõuetele vastavust võib näidata osa 21 jao A alajao F kohaselt.

**Ühikute arv Osa number**

**Seerianumber**

ÕHUSÕIDUK

OSAD

Käesoleva heakskiidu suhtes kehtivad järgmised tingimused:

1. Heakskiit kehtib, kuni [ettevõtte nimi] täidab osa 21 jao A alajao F nõudeid.
2. Heakskiit nõuab [ettevõtte nimi] käsiraamatus, viitenumber/väljaandmise kuupäev täpsustatud menetluste täitmist.
3. Heakskiidu kehtivusaeg lõpeb . . . . .
4. Käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutus kinnitab nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mille [ettevõtte nimi] on punkti 21A.130 sätete kohaselt välja andnud, kooskõlas eespool nimetatud käsiraamatu menetlusega . . . . .
5. [Ettevõtte nimi] teatab käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutusele viivitamata kõikidest tootmise järelevalvesüsteemis tehtud muudatustest, mis võivad mõjutada käesolevas kirjas loetletud toodete ja osade kontrollimist, nõuetele vastavust või lennukõlblikkust.

Kuupäev ja allkiri